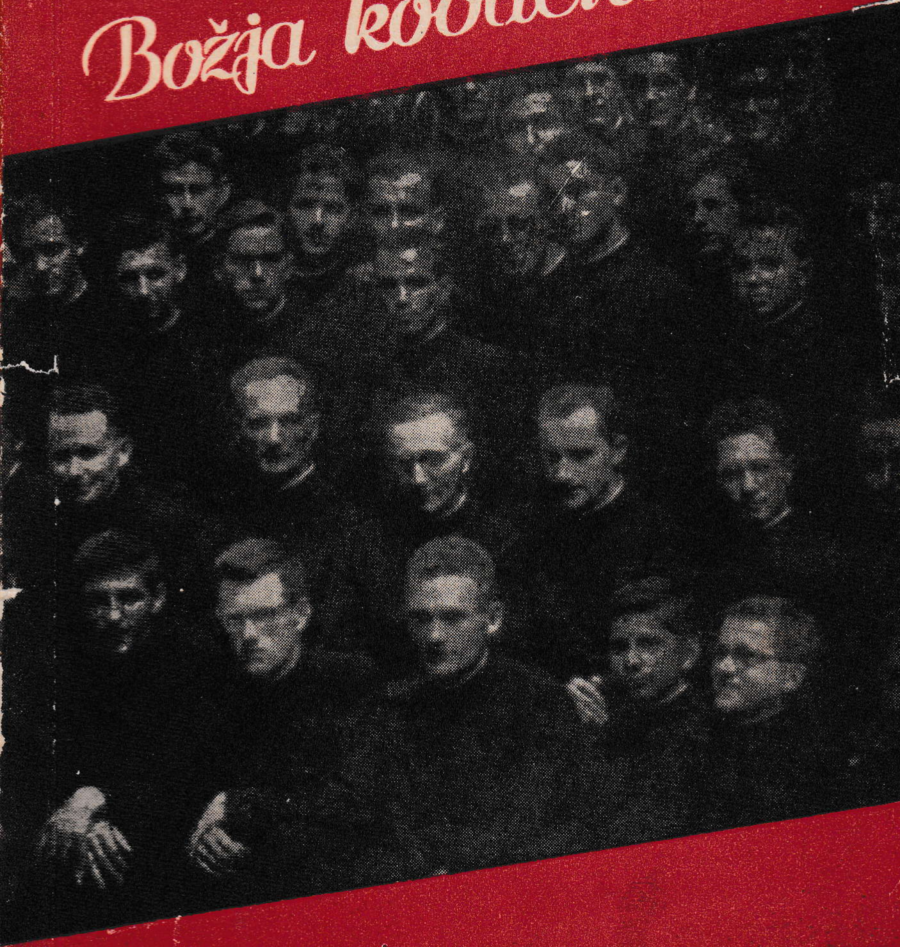
K. PEREIRA D. I.

Božja kovačnica

TAKO SE KALE MLADI ISUSOVCI

Klement Pereira D. I.

Božja kovačnica

Klement Pereira D.I.

BOŽJA KOVAČNICA

Tako se kale mladi Isusovci . . .

Prijevod s njemačkog

S dopuštenjem

redovničkih i
crkvenih poglavara

Izdao i odgovara: Petar Ribinski, Opatija, Rakovčeva 12
Tiskara Epoha, Zagreb

Naslov originala
SO WIRD DER JESUIT

OPATIJA 1965.

Primi, Gospodine,
svu moju slobodu!
Primi pamćenje, razum
i svoju moju volju.
Ti si mi darovao sve,
što imam ili posjedujem.
Ja Ti opet sve to vraćam
i predajem potpuno
Tvojoj svetoj volji
da svime upravljaš.
Daj mi samo da Tebe ljubim!
I daj mi svoju milost,
i dosta imam.
Ne tražim više ništa.

Sv. Ignacije Lojola

Mladima!

Pišem vam zato jer ste mladi!
Budućnost pripada:
Ne onima koji sumnjaju, nego — onima koji vjeruju!
Ne bojažljivima, nego — odvažnima!
Ne onima koji mrze, nego — onima koji ljube.

Često su me mladići zamolili da im nešto napišem o isusovačkom redu. Najviše su se zanimali kako se formira Isusovac. Evo, o tom ću vas upoznati u ovoj knjižici. Ja sam naveo samo najosnovnije pojmove o pojedinim stupnjevima. Pojedinosti su opisala mlada moja subraća. A te izviru iz središta današnjega života. Nisu napisane da razjasne prošla vremena.

Ovu knjižicu namjenjujem:

Mladima, koji — vjeruju; koji — ljube; i koji su — velikodušni!

1. isusovački red

»Na svijetu ima malo zajednica o kojima se mišljenja toliko razilaze kao o redu Isusovaca.« To čitamo u uvodu jedne knjige o Isusovcima.

S jedne strane žarko ih štuju, a s druge strašno mrze. Isusovački je red zajednica djela. On želi biti neka vrst leteće jedinice, koja se odmah može tamo prebaciti gdje Crkvi treba najviše pomoći. Zbog toga su razumljive i neke njegove vlastitosti. Isusovci nemaju posebnog redovničkog odijela. Ne obavljaju zajednički svoje molitve u koru. Pojedini članovi ne dobivaju nova redovnička imena. Ne prihvaćaju crkvena dostojanstva ili položaje. Redovitim zavjetima dodaju četvrti — posebne poslušnosti prema Papi.

Lozinka Reda glasi: Sve na veću slavu Božju!

Družba nema neko određeno područje rada. Ona pokazuje svojim članovima sve stvorove Božje. Nije samo misionarski red — ali ima 6.000 članova u misijama. Nije školski red — ali vodi 500 viših škola i 50 sveučilišta. Nije red tiska, ali izdaje 850 novina i časopisa.

Krist centar

Red ima svoju sliku o Kristu! To je Krist Kralj, koji šalje svoje podanike po čitavom svijetu da rade za Njega u službi Crkve. Najdublja je želja svakog Isusovca — postati sličan ovakovu Kristu. Duhovne vježbe

što ih svake godine osam dana obavlja prema istoimenoj knjižici, najviše im u tom pomažu. O toj knjižici je rečeno: »Stvorila je više svetaca nego što ima slova.«

Od velikih Isusovaca, osim osnivača svetog Ignacija, najpoznatiji su: sveti Franjo Ksaver, zaštitnik svijù misija; sveti Alojzije, posebni zaštitnik školske mladeži; a sveti Petar Kanizije prozvan je drugim apostolom Njemačke.

Duga izgradnja

Izgradnja mladog Isusovca traje oko 12 godina. I to u sedam različitih stupnjeva. Kandidatura, novicijat, juniorat, filozofski studij, magisterij, teološki studij i treća probacija. Za ove duge izgradnje ne ide se samo za tim da se mladi ljudi osposobe za svećenički rad u direktnom apostolatu, nego da se žarko usmjere prema idealu kršćanske savršenosti. Jer prvi i glavni cilj čitavoga Reda sveti Ignacije ovako izrazuje: »Svrha je ove Družbe da se s milošću Božjom brinemo ne samo za spasenje i savršenost svoje duše već da s tom milošću radimo i za spasenje i savršenost bližnjega.«

Na kraju novicijata diže se prvi vrhunac. Polažu se jednostavni, ali ipak vječni zavjeti: siromaštva, čistoće i poslušnosti. Iza treće godine bogoslovskog studija Isusovac prima svećenički red; treći vrhunac u životu Isusovca obilježava se zadnjim svečanim zavjetima.

Kandidatura

Prije nego što postane pravi novak, stanuje budući Isusovac dvije ili tri sedmice kao gost i »kandidat« u

novicijatu. Obavlja svoju prvu kušnju. Za to vrijeme on i Družba se međusobno upoznavaju i dolaze u neposredniji doticaj. Sada je prilika da se uklone možebitne zapreke.

Kandidatima se protumače u cjelini pravila i uredbe Reda. Oni moraju znati na što će se obvezati kroz cio život. Prva kušnja završava petdnevnim Duhovnim vježbama. U to vrijeme obave i općenitu ispovijed o cijelom životu. Zaključuje se stari život. Počinje novi. A kao vanjski znak toga — kandidati primaju isusovački talar. Time postaju novaci Družbe Isusove.

Porast Reda

1540 — Osnutak	1814 — Novi početak
1556 — 100 članova	1820 — 1.300 članova
1600 — 8.500 članova	1900 — 15.000 članova
1750 — 22.450 članova	1940 — 26.000 članova
1773 — Ukinuće Reda	1964 — 35.968 članova

2. nova mladež

Novicijat

U Družbi Isusovoj novicijat ide za tim kako bi se novaci što bolje spremili za redovnički život. Glavna je zadaća navicijata — osobno se susresti sa Spasiteljem i duboko ga upoznati. Ujedno raditi na samom sebi i osposobiti se za pravoga Kristova apostola.

Te Duhovne vježbe načinile su od Ignacija iz Lojole sveca. One podžižu u novacima želju da teže prema istom visokom cilju. Za tih se tjedana u njima budi jedna velika ljubav: ljubav prema Kristu i njegovoj Crkvi. Netko je dobro rekao da se Isusovci rađaju iz velikih Duhovnih vježbi.

Nema kalupa

Učitelj novaka pomaže svakom pojedincu po čestim i povjerljivim razgovorima. Nastoji mu pokazati njegov put k Bogu. Nutarnji život i karakter Isusovca nisu po kalupu napravljeni. Svaki gradi na svojoj naravi. Ideal Reda mora pojedinac nanovo u sebi utjeloviti.

Glavne kušnje u novicijatu zovu se eksperimenti. Oni očituju odgojno umijeće svetoga Ignacija. Cilj novicijata pretpostavlja određenu povučenost i mir. Ali Isusovac mora jednom stajati usred života. Stoga sveti Ignacije — po svojim eksperimentima tj. po praktičnom poslu u drugoj okolici — probija već u novicijatu

obruč dnevnog reda. Na taj način daje novacima priliku da iskušaju i usavrše svoja temeljna načela.

Pismo jednog novaka

Dragi Franjo!

Zahvaljujem ti na pismu. Veseo sam što sam i opet o Tebi nešto doznao. Veliš da bi rado i ti nešto saznao o meni. O našem novicijatu! O tom bi se dalo uistinu dugo pripovijedati. Ali ću se ograničiti samo na bitno.

Kako sebi ljudi obično predstavljaju novicijat? Obično ga uspoređuju sa školom za malu djecu ili s — kasarnom.

Istina je, novicijat je škola. Ali ne za djecu, nego za mladiće. Stroga je to škola. Ali ne kasarna. Dvije godine novicijata vrijeme su kušnje. Novak mora imati vremena da upozna Red, da upozna samoga sebe, i da se uvjeri je li dorastao zadaćama i idealima Družbe Isusove. A s druge strane, Red ispituje mladiće. Oni će sutra sačinjavati Družbu. Posjeduju li široku dušu, velikodušno srce te imaju li toliko odvažne ljubavi prema Bogu da se usude posve približiti Isusu u njegovoj Družbi. Jer, već na kraju druge godine, valja polagati vječne zavjete. Po njima se mladi redovnik — s nekoliko riječi i potpisom pera — zauvijek predaje u ruke Božje. Dakle, u novicijatu se stvara veoma ozbiljna odluka.

Izgledaju li ti novaci onda kao zadrti fanatici ili nerealni idealisti? Moram se smijati kada čitam tu rečenicu i mislim na naše novake. Ti bi ih morao vidjeti. Jesu, pobožni su. I puni žara. Ali sve su drugo nego fanatici. Oni su iz ljubavi došli. Iz ljubavi prema Bogu,

Crkvi i svim ljudima. A ljubav ne stvara fanatike. Ona kuje široko i veselo srce.

Vjeruj mi da onaj novak koji se ne zna punim srcem i grudima smijati, najkasnije za četiri tjedna »pakuje« svoju prtljagu i vraća se kući.

Ali što radimo kroz duge dvije godine? Glavni je posao — povezati se s Bogom. Stoga svakoga dana po prilici pet sati posvećujemo molitvi i duhovnim vježbama. Ostalo vrijeme razdijeli se na studij Ustanova Reda i tjelesne poslove po kući i vrtu. Povrh toga učimo žive jezike, vježbamo se nastupati itd. Mnogo se brige posvećuje odmoru, šetnji i igri. Jer, zdrava duša stanuje u zdravu tijelu.

Važnu ulogu u novicijatu imaju tako zvani eksperimenti. Na prvom mjestu 30 dnevne velike Duhovne vježbe. Ti ih poznaš, kao i to da se čitav naš Red na njima formira i iz njih živi. Osim toga ima i drugih eksperimenata. Ja sam na primjer poučavao malu djecu u vjeronauku, radio sam na gradnji stambenih prostorija kao fizički radnik. Kod svih poslova mnogo sam naučio i skupio lijepa iskustva. Bilo mi je kao sviraču koji, nakon beskrajnih vježbi, konačno može nastupiti, samostalno raditi. Osjetio je da je nešto naučio. Ali je opazio gdje mu zapinje. A jedno i drugo je dragocjeno.

Međutim, jedan od najvažnijih eksperimenata jest služenje vojničkog roka. Tu se naše zvanje očeliči, pročisti; postajemo iskušani u potpunom smislu te riječi. Redovito uzevši, mi novaci ne idemo teška srca među regrute: već smo naviknuti na red, disciplinu, dužnost. Sve nam je to lako, jer nas vode naši veliki ideali primljeni za vrijeme velikih Duhovnih vježbi ...

Tako upravo prolete dvije godine. Na kraju novicijata mladi su ljudi spremni služiti Bogu nedjeljivom ljubavi. Bilo kao svećenici ili braća. Svaki na svom mjestu. I na svoj način.

Oni sebe dobro upoznaše. Spremni su ništa ne tražiti za sebe. nego sve dati Bogu i njegovu kraljevstvu. Takvi pristupaju k oltaru i polažu vječne zavjete pred Bogom i čitavom redovničkom zajednicom.

Ti se sada smiješ, zar ne? Misliš u sebi: ostao je stari idealista. Ali samo se ti smij! Ja znam što ljubim i za što sam oduševljen. I, ako održiš svoje obećanje te nas posjetiš na ljeto, tada ćeš se vlastitim očima uvjeriti da se nisam hvalisao.

A sada — do viđenja! Pozdravi svoje drage roditelje! — Ivica

Prva katcheza

Kateheza ... Šarolika skupina seoske djece gura se u klupama. A ja prvi puta pred njima kao vjeroučitelj. Nebesa! Polako sam se počeo znojiti. Sve sam brižljivo spremio. Svako pitanje promislio. Ali djeca odgovaraju sasvim drugačije nego što sam računao. Gdje je pogreška?

Starije se djevojčice počinju smijati. A dečki stružu cipelama po podu. Neki dječačić u prvom redu najpomnije čisti svoj zamazani nosić. Subratu, koji stoji otraga, pojavljuju se grimase na licu. Zabrinut je. No, ovaj će imati što pripovijedati Učitelju novaka.

Tada mi sinu, uistinu kao iz neba, spasonosna misao.

— Djeco! Nešto ću vam pripovijedati. Događaj! Napet ...

— Da, da, hoćemo, hoćemo...

I pripovijedam im o Indijancima i konjima, o razbojnicima i odvažnim misionarima među poganima. Dok pripovijedam, stvaram događaje, zašiljujem ih da budu napeti i povezani. Već odavno je prestalo hihotanje i struganje. Mališ u prvom redu ostavio je svoj poštovani nos na miru i široko razjapio usta. Pedeset je dječjih duša zahvaćeno. Pedeset njih putuju sa pripovjedačem kamo želi. Ostali su i onda posve mirni i pažljivi kada je došao pobožni završetak s ozbiljnom primjenom. Eksperimenat je uspio.

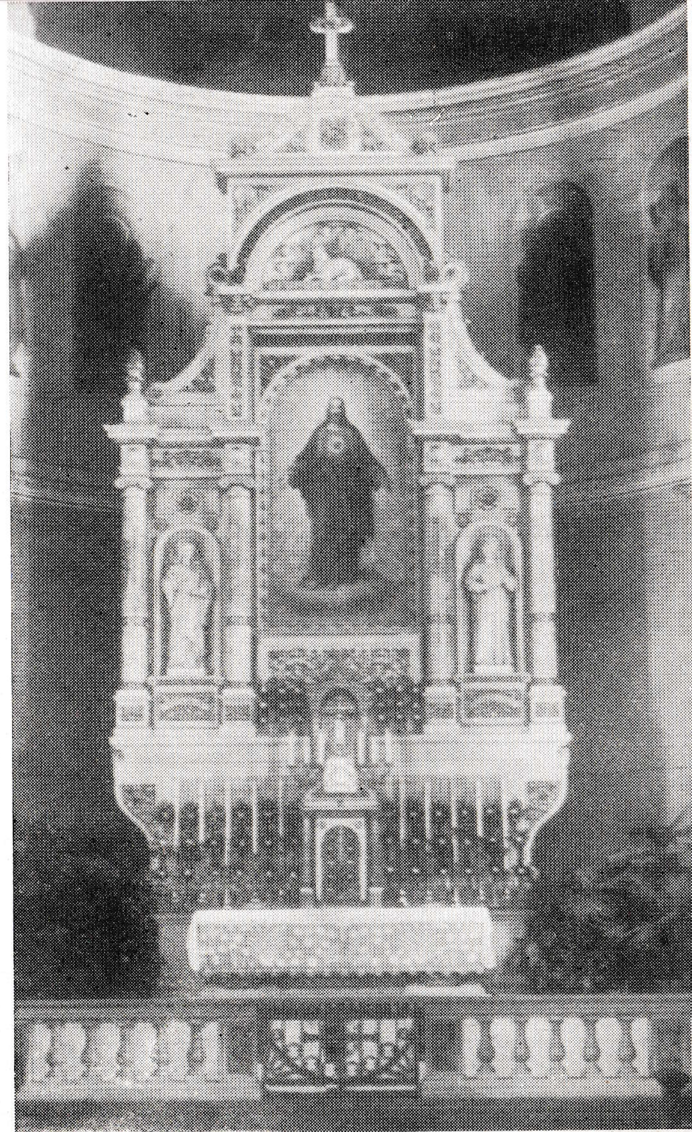
Opera

Pod imenom »opera manualia« misli se na tjelesne poslove što ih vršimo. Mesti i brisati prašinu, čistiti predvorje i kućne stepenice, prati suđe, stol spremati, itd.

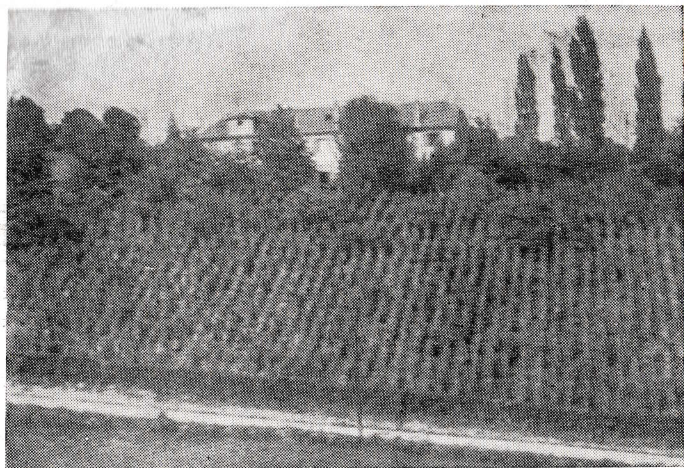
Novo pečeni novak uvijek se veseli »operama«. Kasnije pak misli koji puta malo drugačije. Svakako, dobro se razmahati metlom ili hrastovom granom vrlo je prijatna promjena uz duhovni posao.

Tjelesni poslovi imaju još uzvišenije značenje. U svim kućama Družbe žive i Braća pomoćnici. Njihova je zadaća obavljati potrebne dužnosti. Na taj su način svećenici i skolastici slobodni za svoje dužnosti. Mi novaci po operama upoznajemo posao Braće. Vidimo što oni rade, kako su nenadoknadivi za život zajednice. Upoznajemo ih kao veoma izgrađene redovnike.

Kada koji put moramo raditi nešto što nam se po naravi ne da, imamo priliku osloboditi se svoje sebičnosti. A ukoliko ne izabiremo poslove po svojoj vla-

1. Glavni oltar u Hrvatskom Narodnom Svetištu Srca Isusova u Zagrebu (Palmotićeva ul. 33)
Vrhovna uprava Isusovaca kod nas nalazi se u sjeni ovog velikog Svetišta.

2. Pokraj vinograda, okružena krasnom šumicom i prostranim voćnjakom, smještena je kuća novicijata D. I. (Fratrovac 38)

**3. Kolegij D. I. u Zagrebu, Jordanovac 110.
Ovdje mladi Isusovci uče skolastičku filozofiju i bogosloviju.**

stitoj volji, nego ih radimo po naredbi, vježbamo se slušati. Na to ćemo se jednoga dana obvezati zavjetima.

Naš Božić

Kad pomisle na Božićne blagdane, što će ih u Redu slaviti mnogi se novajlije našega novicijata malo zabrinu.

— Isusovci su poznati kao promišljeni ljudi. Stoga hoće li to biti srdačno? Oni su zavjetovali siromaštvo! Kako će biti dakle s darovima?

Što se više približuje prvi Božić, to jasnije opažaju kako su neosnovne njihove bojazni. Već nekoliko dana prije blagdana »umjetnici« rade na pripravama. Na Badnjak sve je na nogama: donose se božićna drvca, borove grančice, mahovina, žarulje, igračke, koje novajlije nisu očekivali. Navečer kad idu na litanije Sviju Svetih, ugledaju čitavu kuću promijenjenu. A mnogi prosuđuju da je kapelica ljepše ukrašena nego crkva u njihovu rodnom kraju.

Došavši navečer u blagovaonicu još se više začude. Toga nisu doživjeli kod kuće. Na zidovima lijepe slike s božićnim motivima, grančice. U sredini veliko božićno drvce, na kojemu gore električne svjećice. Bogato je iskićeno. Iza molitve čitač pjeva martirologij. Iz rimskog kalendara svetaca svečano najavljuje vrijeme rođenja Kristova.

Poslije večere zajednički smo proveli vrijeme do ponoćke. Priredili smo malu akademiju sa šarenim programom pred jaslicama. Uz deklamacije, pjevanje, sviranje, iznenadio nas je naš »čuveni« kvartet! U ugodnom razgovoru ponoć se brzo približila. Od 9 sati pa

dalje bilo je klanjanje: po tri novaka adorirala su po 15 minuta. Deset minuta prije dvanaest imali smo svi malo sabranje, a onda je zaorio svečani Kyrie eleison. Zvukovi violine uz tihu pratnju harmonija gubili su se poslije podizanja među granama rasvijetljenih borova, te melodijom »Tiha noć« pozdravljali novorođenoga Kralja. Na samoj ponoćki dvojica su položili svoje prve zavjete. U svetoj tišini Božićne noći drhtavim i uzbuđenim glasom izgovarali su riječi formule. Taj uzvišeni prizor duboko nas se dojmio. Sam Božić protekao je u ugodnom raspoloženju, kojemu je i snijeg pridonio svoj dio. Različite stolne igre, gramofon s O. Duvalom, raznoliki časopisi iz knjižnice malo su nas zabavili i odmorili. Dani iza Božića, Nova Godina, Sv. Tri Kralja prošli su u sličnom raspoloženju. Produbivši u meditacijama otajstvo Utjelovljenja, čovjek bolje shvaća i proživljuje značenje Božićnih blagdana. Na Novu Godinu još su dvojica položili zavjete. Za one koji vole pjevati, bilo je dosta prilika da pjesmom izraze svoje veselje. Tako su nam ti blagdani prošli i utonuli u sjećanje. Za većinu je od nas to bio prvi Božić u novoj sredini, a možemo reći i najljepši ...

Proljeće u novicijatu

Dok nas je u siječnju i veljači zima šibala svojim studenim vjetrom, nehotice smo se sjećali lijepih ljetnih dana. Iščekivali smo kad će nas opet proljeće pozdraviti svojim blagim povjetarcem i skinuti sa zemlje bijeli snježni pokrivač.

Što smo čekali, dočekali smo! Proljeće se popelo i na Stankovački brijeg. I odmah se osjetilo da je u sve oko nas unijelo svoj život!

Vrt, voćnjak i šumica obukli su se u zelenu odoru, izatkanu rukom Svemogućega Stvoritelja i ukrašenu cvjetovima jabuka i trešanja. Kako je tek divno slušati neprekidne koncerte koje izvode ptice u našoj šumici i voćnjaku! Kad se noću probudimo, čujemo melodiozno pjevanje slavuja; rano ujutro kosovi, kao da hoće jedan drugoga nadvikati. No, osim kosova i slavuja, ima tu i drugih ptica. Preko dana izmjenjuju se u pjevanju, tako da nas njihov pjev uvijek prati. Ujutro ih čujemo u auli dok meditiramo; kad preko dana u vrtu radimo ili učimo, one nas zabavljaju; dok molimo krunicu, one nas prate svojim melodijama. Čak i kad smo na Uskrs na svršetku Mise pjevali »Deo gratias — alleluja, alleluja« čuo se i njihov glas. Kako će tek biti kad budemo imali sv. Misu u šumici u kapelici Majke Božje Lurdske !

Sveti novak

Nebeski zaštitnik svih isusovačkih novaka je sveti mladić Stanko Kostka.

Rodio se 1550. godine u zamku Rostkov u Poljskoj. Kad mu je bilo četrnaest godina, poslao ga je otac na odgoj u isusovački kolegij u Beč. Skupa s njim je i stariji brat Pavao. Doskora je kolegij bio zatvoren. Mladići se nastaniše u kući senatora Kimberckera. Ovdje je Stanko strašno trpio od svoga raspuštenog brata i njegovih prijatelja.

Protiv volje oca, i usprkos tome što su se protivili neposredni poglavari Reda u Beču, Stanko je postigao da su ga primili u Red. Ali je morao podnijeti teške muke. Tek mu je bilo šesnaest godina. Pješke je išao iz Beča u Augsburg. A odatle preko Alpa u Rim. Franjo

Borgija, general Reda, a prije vojvoda, primio ga je u rimski novicijat. Kao i u Beču tako su ga ovdje ubrzo zavoljeli njegovi vršnjaci i poglavari. Deset mjeseci nakon ulaska u novicijat umro je od groznice.

Proglašen je blaženim 1670. godine, a 1726. svecem skupa sa svetim Alojzijem. Njegova je lozinka bila: »Za više sam stvari rođen«.

»MI MORAMO

ubrzanim koracima stupati prema nebeskoj domovini. I to oboružani oružjem pravde u obrani i napadu; u časti i poniženju; bilo da nas hvale ili kude; u sreći ili nesreći! Ali i druge sa sobom povući! Sva moguća sredstva upotrijebiti! A uvijek veću slavu Božju tražiti!«

3. učiti, učiti ...

Poslije novicijata slijedi juniorat! To je prelaz iz skrovitosti i povučenosti novicijata u stručni filozofsko-teološki studij. Prva je dužnost ovdje — temeljito naučiti grčki i latinski. Bez njih bi bio teološki i filozofski studij veoma težak, da ne kažemo nemoguć. Naučno blago filozofije i teologije našlo je svoj pravi izražaj u latinskom i grčkom jeziku.

Pače i Evanđelja našega Gospodina napisana su u tim jezicima. Osim toga, latinski je materinski jezik Crkve. Stoga zaista vrijedi da se na prvom mjestom — iza materinskog jezika — temeljito upozna i nauči.

Retorske vježbe

U isto vrijeme započinje prava izobrazba u retorici ili govorništvu. Iskusni Pater pokazuje svojoj mladoj subraći tajne govora i propovijedi. Kao uzor služe Cicero i Demosten, ta dva najveća govornika klasičnoga starog vijeka. Ali se ne zaboravljaju ni učitelji našega vremena.

Teorija se izmjenjuje praksom: na početku se mnogo brige posveti nastupima i načinu predavanja. Svaki se mora probiti u onom što je njemu vlastito. Ali i rano naučiti doživljavati tuđe misaono blago. Obraditi ga i prikazati kao nešto novo. Zato se često izrađuju propovijedi. Ove se propovijedaju u krugu subraće. Kriti-

ka slušatelja pomaže svima približiti se zajedničkom cilju: biti što bolji vjesnik riječi Božje među ljudima.

Naša zajednica

Već četiri sedmice opet studiram. Iz novicijata sam izišao s jakom željom za duševnim poslom. I eto, imam za to lijepu priliku. Ima nas ovdje s različitih strana: Slavonaca i Dalmatinaca, iz Bosne i Slovenije, kajkavaca i čakavaca. Bačvana i Ličana. Ukratko — najrazličitiji karakteri se privikavaju da jedan drugoga cijene. Pogled dosiže daleko. Predrasude podaju. Jedan je više sklon znanstvenom radu. Drugi se nada da će postati dobar govornik. Ovaj se sprema da bude misionar u Indiji. Onaj opet rado sjedi među knjigama.

Sve što je dobro ima svoju vrijednost. Svaki se uči kako će sebe što bolje upoznati i otkriti kamo ga zovu njegovi talenti. Svi se međusobno pomažu.

I naši Patri i Braća rodili su se u različitim krajevima. Naš novi rektor je Slavonac. Studirao je psihologiju. Često daje Duhovne vježbe. Profesor je latinskog jezika Podravac. Grčki predaje pravi Zagrepčanin. A duhovnik je iz Hrvatskog Zagorja. Retoriku nam predaje obljubljeni propovjednik za inteligenciju, koji voli poći i na pučke misije.

Svi radimo za jedan cilj. A dobra svojstva jednoga potiču i drugoga na nov posao.

U prirodu!

Ispod nas prostire se grad Zagreb. Kao na dlanu. A iza nas uvijek nanovo lijepa Medvednica.

Svaki tjedan imamo jedan dan slobodan. Bez predavanja. To je tako zvana vila. Već rano ujutro nestane nas iz grada. Susret sa šumom, brdom, potocima! Živci se odmaraju u Božjoj prirodi, pluća se šire i pune čistim zrakom. I objed je u našoj kući na Sljemenu. Pokraj zamka Kraljice Hrvata. Navečer se vraćamo svježi, vedri, raspoloženi na svoje dužnosti...

O, ti dani zajedničkih šetnja po Zagrebačkoj gori! Kolike su se misli u njima rodile i iskristalizirale. Sutra će se pretvoriti u djela. Vidjet ćete ...

Filozofija

Sveti je Ignacije želio skupiti oko Kristove zastave jurišnu četu Crkve. Ta se ne smije ukopati samo na čvrstim položajima. Nego mora ići tamo gdje se više može osvojiti za Boga i duše.

Ali sada mladi Isusovci moraju nepomično sjediti na jednom mjestu. Kao da su izabrali knjige za svoje životno zvanje. »Jer, svaki mora biti uvjeren, kako piše u pravilima skolastika, da u tim godinama ne može učiniti ništa bolje za Boga nego ako se ozbiljno, ustrajno i svim žarom preda studiju.«

Red je propisao tri pune godine za studij filozofije. To je znanost koja želi obuhvatiti sve stvari na njihovim zadnjim temeljima. Doklegod to čisti ljudski um može! Ujedno ih želi ugraditi u veliku cjelinu i zajednički pogled: čovjek — svijet — Bog.

Mostovi današnjice

Upravo su danas trebni ljudi koji posjeduju istinu u punoj njezinoj jasnoći. Današnjem čovjeku, koji se

udaljio od nadnaravnog svijeta, sama teologija ne može riješiti njegovih sumnji. Njemu treba riješiti najprije najelementarnije činjenice: Opstojnost Božju, prirodni zakon, egzistenciju duše. Ova naravna pitanja moraju dobiti odgovre u svjetlu naravnog razuma.

Mladi Isusovci uče u filozofiji graditi i ravnati puteve na kojima se može moderni čovjek susresti s vjerom. Oni to rade po sistemu skolastike. To je naučni sistem svih crkvenih visokih škola. Pa i Družbinih. Najveći je predstavnik skolastike sveti Toma Akvinski. Ali na njemu se temelji i mnogo nova. Pa i sadašnja znanstvena forma zvana neoskolastika.

U prvoj godini kao glavni predmet obrađuju se ontologija i kritika. Ontologija ulazi u bit stvari. Kritika se bavi istinom; istražuje sposobnost uma da upozna istinu. Kozmologija, u drugoj godini, raspravlja o živom i mrtvom tjelesnom svijetu. Psihologija ponire u dubine duše i njezin život. A u trećoj godini donosi etika, nauka o ćudorednosti našega htijenja i djelovanja, vrlo mnoga i goruća pitanja: običaji i moralnost, društvo i ekonomija, osoba i država. Zaključuje se s teodicejom. Ona je nauka o naravnoj spoznaji Boga.

Velik posao

Nije dosta da sve ovo mladi skolastik za vrijeme studija samo nauči. Što je čuo, treba duševno preraditi i sebi prisvojiti. Svaki tjedan postoje dispute. U njima jedan brani određenu filozofsku tezu, a protivnici je napadaju. Posebna znanstvena pitanja se obrađuju po seminarima s pojedinim profesorima.

Na kraju je svake godine ispit o čitavom gradivu. A na kraju treće godine filozofije glavni ispit iz sveopće filozofije — ex universa. Sve se predaje latinski.

Velik je to posao što ga valja svladati samo u ovim glavnim predmetima. Ali nije sav. Dolaze još i pomoćni predmeti: biologija, empirijska psihologija, sociologija, fizika i kemija, matematika, povijest filozofije, pedagogija, kritika literature ... Za vrijeme čitavoga studija ne prestaju retorske vježbe. Svake godine održi skolastik po jednu veću propovijed ili predavanje.

Mladi Isusovac mora u svojem studiju povezivati znanstveni rad i nutarnji život. Razmatranje, sveta Misa ujutro, dvostruko ispitivanje savjesti na dan, sveta krunica, obnova zavjeta dva puta na godinu i godišnje Duhovne vježbe od osam dana osiguravaju da se ne izgubi samo u znanosti.

Uvijek mora misliti da zato uči kako bi kasnije mogao dati odgovor svakome koji traži račun o onome, što je govorio. Mora postati sposoban »podučavati zdravu nauku«, te s Kristom »svjedočiti za istinu.«

Naš kolegij

Zagrebački nadbiskup Dr. Ante Bauer blagoslovio je 26. rujna 1929. godine temeljni kamen kolegija Družbe Isusove u Zagrebu. Za dvije godine on je dovršen. Leži na istočnom dijelu grada, blizu lijepog maksimirskog perivoja. Na početku je to bio samo novicijat, ali kasnije dođoše i skolastici da ondje svrše visoke filozofske i teološke škole Reda.

Danas ondje teče život kao i u svim kolegijima Družbe. Skolastici su razdijeljeni po zajedničkim ili

posebnim sobama. Predavanja se drže u školskim aulama. Svima je na raspolaganju priručna stručna biblioteka. A mogu se služiti i knjigama iz velike kućne biblioteke.

Prostrani i lijepi vrt okružuje ovu zračnu i ponosnu zgradu. Na stazama šeću mladi Isusovci s knjigom u ruci. No za njihova odmora odzvanja vrt vedrim smijehom, igrom i živahnim razgovorima. Osim lijepe i ugodne kućne kapelice, postoji i Kapela sv. Josipa. Na blagdan Srca Marijina 1961. godine ona je postala centar novoosnovane župe Srca Marijina. Skupa sa skolasticima stanuju u kolegiju i njihovi poglavari i profesori.

Braća su zajedno

Važnu ulogu u ovom »malom gradu« učenja imaju naša draga Braća pomoćnici.

Oni vode i obavljaju sve poslove u kući. Od šofera našega »Combya« do krojača naših talara. Kad njih ne bi bilo, nemoguće bi bilo da kolegij živi i radi. Jer i ovdje vrijedi ona riječ: »Primum vivere, deinde philosophari — najprije živjeti, zatim filozofirati«. A kamo Braća ne mogu prispjeti uskaču skolastici. I, hvala Bogu, ide naprijed. Obistinjuje se ona Svetoga pisma: »Evo, kako je dobro i ugodno, gdje braća žive zajedno.«

Nova školska godina

Koliko li sam je puta već proživio! Pa ipak, kadgod počinje nova školska godina, to je uvijek naročiti dan. Istina, sada mi više ne lupa srce od uzbuđenja kao kojem pučkoškolcu ili početniku latinskog jezika. No znam da ovoga dana počinje novi, kameniti put

dužnosti. I zato uvijek veselo očekujem, što će mi donijeti.

Svježi i pomalo već umorni od praznika, kleče 15. rujna u kućnoj kapelici kolegija mladi skolastici. Školska se godina otvara svečanim zazivom Duha Svetoga. Kada zazvoni zvono za početak predavanja svi se žure u aule. Mi novopečeni filozofi nestrpljivo listamo po našim debelim knjigama. Još se pravo ne snalazimo. U tim strogim latinskim riječima skriva se toliko znanja, što ga moramo usvojiti.

U drugoj auli za predavanje sjede oni »napredni« iz drugoga godišta filozofije. Oni su hladnokrvniji, jer su se već sprijateljili s filozofijom. A »stari« iz treće i zadnje godine! Nama početnicima izgledaju već kao učitelji znanosti . . .

Obično se u takvom kolegiju ne nalaze pripadnici samo jednog naroda. Znade biti u njima prava mješavina jezika i običaja. Tako u kolegiju sv. Ivana Berchmansa u Pullachu pokraj Münchena, ima osim Nijemaca i Austrijanaca, Francuza, Engleza, Iraca, Belgijanaca, Madžara, Danaca i Amerikanaca. Iako su različite starosti, iako im materinski jezici drugačije zvuče — svi pripadaju jednoj zajednici. Jer, svi nose isto odijelo i studiraju zbog istog cilja.

Dvoboj

U ono davno doba šetali su grčki mudraci hladovitim mramornim kolonadama. Plodove svoga duha iznosili su svojim — više ili manje znanja željnim suvremenicima — u nevezanom razgovoru. Do pravih znanstvenih rasprava dolazilo je tek onda kad su glave

bile uistinu svježe. Inače bi filozof sam sve govorio. Njegovi valjani učenici zadovoljili bi se samo time što bi svake dvije minute ponavljali ne baš previše uvjereno:

— Sasvim je tako, Sokrate!

Sat svijeta je znatno poletio naprijed. Filozofski ogrtači pretvorili su se u monaške habite. Publika je nosila široke crne školske pelerine i šarene birete. U Bologni, Parizu ili Pragu ništa se manje nije diskutiralo nego pod trijemovima Akropole.

Davno je već i to prošlo. Ali i danas postoje potomci onih velikana, koji se služe istom tehnikom osvajanja istine.

Doduše, čovjek 20. stoljeća ne vjeruje više da se istina može potpuno izreći. Stoga je »disputacija« danas samo vrlo korisna školska vježba. Ta vježba mora pokazati da li su studenti shvatili stvar. Da li je mogu obraniti od prigovora. Određeno filozofsko pitanje oštroumnije se prihvati i više objasni tek onda ako se uoče protivni razlozi i poteškoće.

Nego ... Concedo ...

Dođite sa mnom u aulu trećeg godišta. No, sjednimo u zadnju klupu. Tamo smo sigurniji. A i bolje se može promatrati što će se dogoditi. Gledajte, eno jedan ustaje. Izgleda malo uzbuđen. Penje se za katedru ... Sjeda ... Započinje.

— Thesis defedenda est haec ... Iznosim i branim tvrdnju!

Kako taj govori latinski! Njegov profesor iz gimnazije nije mogao ni sanjati da bi to postigao njegov učenik. Punih petnaest minuta. Sada se opet diže.

— Et sic thesis videtur esse probata ... A time, čini se, da je teza dokazana.

Tvrdi da je svoju stvar dokazao. Kao uljudni ljudi mi smo skloni vjerovati. Ali sada ustaje napadač. Zove se »obiciens«.

— Agredior thesim et dico ... Napadam tezu i tvrdim!

Iznosi proturazloge i poteškoće. Branitelj pokušava riješiti prigovore. Govor na odgovor izmjenjuju se u ovako određenom obliku:

— Distinguo ... Concedo ... Nego! Razlikujem ... Dopuštam ... Nije tako!

Nemojte se toga previše uplašiti. Izgleda učenije nego što u stvari jest. Ali je vrlo korisno. Prvi je obiciens svršio. Mi olakšano odahnemo. Ali evo drugi ustaje. Ah! Ovaj je temperamentan. Udara šakom po stolu. Ta nije čudo. Dalmatinac je. Od Metkovića. A znademo da južnjacima »leži« raspravljanje kud i kamo više nego ostalima. Gledaj ga kako se zažario. Čitava dvorana napeto očekuje svršetak.

Ali ne! Naš »defendens« se ne da tako lako smotati. Evo ga! Zastao je. Nepomično sjedi. Razmišlja. Tada naglo odgovori i pogodi iglu baš u glavu. Obiciens zašuti, a naš prijatelj »defendens« silazi s katedre. Ponosan kao toreador.

Kanonizirani skolastik

Ovaj duh vedre i poletne mladosti, ozbiljnog studija i nutarnjega života, sveta Crkva je kanonizirala u osobi mladog Belgijanca sv. Ivana Berchmansa. Kada je 10. kolovoza 1621. godine ležao kao 22 godišnji Isu-

sovac na smrtnoj postelji, primio je posljednji put svetu pričest.

Slutio je blizi konac i stoga zamoli da mu podijele posljednju pomast. Povjeravajući o. Cepariju tajne svoga srca rekao je taj mladić:

— Ako mislite, da je to dobro, recite mojoj braći, da mi je sada najveća utjeha, što nikada nijesam svojevoljno prekršio nijednoga pravila i nijedne zapovijedi svojih poglavara.

A gdje je živio? U Rimskom kolegiju u kojemu je već onda bilo samih Isusovaca oko 200. Usred studija ostao je vjeran svojoj odluci iz novicijata: »Ja hoću da postanem svetac... Radije prsnuti nego li svojevoljno prekršiti i najmanje pravilo«. Bio je uvjeren da su pravila za njega izraz volje Božje. Savršenim vršenjem običnih svagdanjih skolastičkih dužnosti uspeo se do velike svetosti, te dao divan izgled, kako Bogu može biti veoma drag ovaj život vesele i marljive mladosti. On je zaštitnik mladeži.

4. prvi susret sa životom...

Magisterij

Mladi Isusovac duboko odahne kad svrši filozofiju i zadnji ispit. Sve je to bio ozbiljan rad. No i veliki blagoslov. Zaokružio je svoje sposobnosti. Osamostalio vlastiti sud. Naučio je slušati.

— Hoće li odmah započeti studij teologije?

— Ne! Sedam godina tako napornog duhovnog naprezanja bez stanke može naškoditi zdravlju. Od ulaska u Družbu do kraja izgradnje prođe deset i više godina. A sve u tišini redovničke kuće. To bi mladog redovnika moglo odviše otuđiti od svijeta. Za Isusovca, koji pripada apostolskom redu, to ne bi bilo dobro. Stoga ide u plan odgoja prekid ili zastoj. Dvostruka mu je svrha prekinuti studij i predati se praktičnom radu.

Svršeni filozofi ostavljaju školu i započinju s praktičnim apostolatom. Velika većina radi s mladeži.

Valja biti mlad

No, nije taj skok u novi život baš tako jednostavan. Treba sada druge odgajati u kojem kolegiju ili sjemeništu. A toga se mnogi plaše. Lebdi im pred očima razumljiv strah: ako budu meni moji gojenci napravili samo polovicu onoga, što sam ja učinio svojim učiteljima, tada — laku noć!

Po koji od tih mališa uspijeva kadgod majku svaki dan natjerati na smrtne muke svojim lakrdijama. A si-

romašni Magister nema ih samo pet, niti deset, nego — pedeset. I više! Sigurno je međutim ovo: čega se jedan možda i ne sjeti, to će drugom pasti u glavu.

Dobro će biti ako prefekt smatra da je sve moguće, i neprestano bude spreman reagirati. Uz to mora imati brižljivo i praštajuće srce majke. Ali i odlučnu volju očevu.

Prefekt biti znači biti svima sve. Žalosne tješiti, obijesne obuzdavati. Treba znati sašiti poderanu nogometnu loptu. Izvući trn iz velikoga prsta. Izvaditi kamatni račun. Ali i savjetovati da li se Jozo mora ispovijediti. Naime, on je drugom sakrio čarape u krevet i tako ga naveo na ljuto bjesnilo. Treba salamonske mudrosti, u prepirkama, jer je uvijek »drugi« kriv, u terenskim igrama u kojima jedna strana pobjednički dobiva, a druga »kukavički« ne će se igrati. Tada zaurla trostruki hi, hui, hui, koji bi i Indijancima potresao živce. Na pitanje o čemu se radi, slijedi odgovor:

— Ne ćemo se igrati jer nas oni gledaju s tako zloradim veseljem!

Ili, kad nakon najozbiljnijih riječi dođe ovakav odgovor:

— Ali, Magister, mi smo u pubertetu!

A što, kada tako srdačno zamole: — Magister, sto bismo učinili? Danas smo razljutili profesora X. Hoće nas kazniti zatvorom. Da li biste vi možda mogli . . .

Od ranoga jutra do kasne večeri ne prestaju »lopovluci«, iznenađenja. A to je dobro. Jer tko ovdje nije mlad, ili to ne zna biti bolje mu je da se odmah zakopa u grob . . .

4. Ave Crux spes unica — Zdravo Križu nado jedina! Ove riječi blistaju na velikom drvenom Križu podignutom s dvorišne strane novicijatske zgrade.

5. Braća P a v i n iz Slavonije: Slavko, skolastik, Martin i Ivan Braća pomoćnici.

6. Majka Janja Nikolić moli se velikoj Božjoj Majci za svog sina Isusovca Ivana.

7. U novicijatskom vrtu.

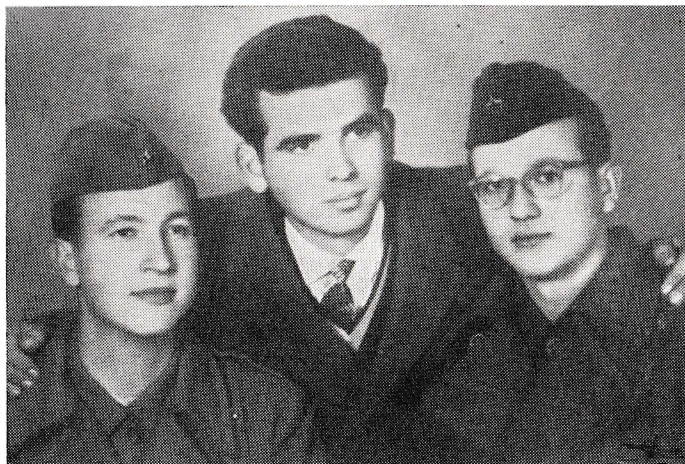
8. Bogoslovi uređuju cvjetnjak oko Gospina kipa.

9. Za vrijeme odmora — odbojka

10. Za vrijeme odmora — Ping-pong.

11. Dobri novaci, solidni skolastici — uzorni vojnici!

12. Prvi izlet u rano proljeće.

Kod mladih

Nije ipak prefekt predan svojim dečkima da rade s njim što žele. On je odgojitelj. To je njegova prva i odgovorna zadaća.

Ali i zbog toga mnogo doživi. Treba se brinuti za čistoću: da li je Pero oprao uši, Ivo očistio zube, a Franjo opet zagrizao u svoje slasne nokte!

Valja se brinuti da se dečki uredno odijevaju. A briga za zdravlje štićenika zahtijeva uvijek budno i oštro oko. Nismo još govorili o tom, ali se samo po sebi razumije da je kod učenja prefekt đačka savjest. On ih nadgleda i vodi. A kad je potrebno dade im nužne »injekcije«. Koji put i prekovremenim satima poučavanja. A i slabijim ocjenama u mjesečnoj svjedodžbi.

Brat i prijatelj

Naravno, koliko se mijenja dob dječaka, mijenja ju se brige i zadaće Magistra. On, koji se nalazi usred struje njihova razvoja, najbolje ih razumije. Zato može neprimjetno pružiti ruku pomoćnicu u opasnostima. Tako ih neprimjetljivo i razborito dovodi željenim ciljevima. Mladež u tim godinama protivi se svemu što dolazi »odozgora«. U prefektu imaju otvoreno srce koje ih razumije i priskače u pomoć gdjegod zatrebaju. Znade mnogo toga pregledati i ne obazirati se na sitnice. Cijeni više nastojanje nego uspjeh. Tako pokazuje da razumije bure koje nastaju u srcima ovih, koji rastu . . .

Velikima postaje prefekt stariji prijatelj. On im pokazuje čvrsti pravac u svakodnevnom životu. Rješava probleme. Uči pojedince kako će sebe sami pravilno suditi i odgajati.

Sav se taj odgoj odvija neupadno i nenametljivo. Prefekt je sa svojim dečkima cijeli dan i noć. Negdje i spava s njima u istoj spavaonici. Nije to ropski odnos. On im znade sačuvati slobodu. Ali ipak, on je za njih odgovoran. Vodi ih u igri i slobodnom vremenu. Uči ih pravo se vladati, oblikovati karakter, rješavati vjerska pitanja. Opominje ih i pomaže da se sami odgajaju. Brine se za disciplinu i kućni red.

Ljubomorni tate

Zbog toga neprestanog i prisnog kontakta dolazi do živog međusobnog razumijevanja. Prefekt i dečki postaju kao jedna obitelj. Neki je tata rekao prefektu:

— Postat ću skoro ljubomoran. Kada idem sa svojim sinom preko ferija na šetnju umjesto tata, neprestano slušam: Magister evo, avijatičara! Magister kada ćemo kući? ... Magister ovamo, Magister onamo. A o nekom tati nema više ni govora ...

Prefekt doživljava najljepšu radost kad vidi kako osobno utječe na srca pojedinaca. Zbog toga se usudi savjetovati i u onim stvarima koje dečko obično ne očituje izvana. Snosi brige i poteškoće mladenačkog srca kao prijatelj koji ih razumije. Za sve koji ih razumije. Za sve koji su mu povjereni moli i žrtvuje se.

I dečki odgajaju ...

Na kraju moramo posve tiho reći: i dječaci odgajaju svoga prefekta. Jer nigdje neće moći sebe bolje upoznati, i nigdje neće naučiti druge razumjeti bolje nego živeći s onima koji još nemaju maske, te kažu

što misle. Tako vrijeme prefekture postaje razdoblje nutarnje izgradnje i rasta.

Čovjek osjeća da ne djeluje na druge riječima ili znanjem, nego onim koliko sam vrijedi. Čovjek više učini vlastitim primjerom nego riječima. Brzo osjeti da su mu snage ograničene. Čitava njegova odgojna aktivnost mora za tim ići, te mu postane jasno, da se mladež dovede Kristu. On je njezin najveći Učitelj. I tko to učini, taj uspije ...

Dragi posjet

Završuju se veliki praznici. Još dva dana i počet će opet škola. Pozvali su me u govornicu. Stari, dragi školski kolega. Kakva li veselja. Kroz godine smo išli u iste razrede. A on je sada »Dr medicine«.

Sjeli smo i razgovaramo o prošlom vremenu, o zajedničkim školskim brigama, o veselim šalama i krasnim vožnjama lijepom našom domovinom. Razgovor se navrati i na moju malenkost. Prijatelj želi znati što ja zapravo radim?

— Ja sam prefekt. To znači da se moram brinuti za čitavi jedan odjel u našem kolegiju.

— Čini se da ti nisi još završio svoje studije?

— Nipošto! No odmah ću ti rastumačiti. Ako se ne varam, poslije državnog ispita ići ćeš na praksu kroz godinu dana?

— Naravno!

— Vidiš, ja sam upravo sada na praksi. Ali kod nas nije ona na kraju formacije, nego, između filozofije i teologije. I s pravom. Kada jednom postanem svećenik, na neki način sam već gotov s izgradnjom. Važno je da još prije učim ne samo iz knjiga nego i iz

praktičnog života. To onda uz studij postaje prava životna svojina. Zato je praksa korisnija prije potpune teorije.

— Istina je to. Ali čime se zapravo baviš?

— Hoćeš li možda razgledati kolegij? Pri tom ću ti najbolje rastumačiti. Znaš, pravi prefekt je srastao gotovo s čitavom kućom. Svaki ugao i svaka stepenica imaju mu nešto reći . . .

Šetnja po kući

Stojimo u svijetloj, čistoj i urednoj spavaonici. »Dr medicine« se interesira za različite higijenske uređaje u prostoriji za umivanje. S veseljem konstatiram da je zadovoljan.

— Ovdje počinje moj dan ujutro u 5,30 kada budim dečke.

— Nezahvalan posao! »Vekerice« su instrumenat, koji se baš ne voli previše.

— Da, osobito kad se mogu i rukama poslužiti da postignu svoju svrhu. Ali barem nemam muke s pranjem.

— S pranjem?

— Moji su trećeškolci već dorasli do one dobi koja gleda na vanjštinu. Možda i previše! Ali prefekt malih prefriganaca uvijek ima s tim muke. Svako jutro zapovijeda: — Zbor! Pokazati! Vrat — uši — nokte!

Evo nas u učionici. — Glavna je moja zadaća paziti na dečke kod učenja. Valja držati red, nadgledati, pomoći.

— Pomažeš li i u grčkom jeziku? Svaka čast. To sam zaboravio.

Nasmijali smo se obojica. Sigurno je porasla moja cijena u njegovim očima, jer sam mogao reći da popravljam prijevode mojih trećeškolaca iz njihovih grčkih knjiga.

S velikog balkona gledamo dolje na igralište.

— Ovdje također imamo posla. Igru i sport valja spremiti i voditi. Najveća me glavobolja hvata nedjeljom. Ali je i najviše volim.

— Zašto nedjeljom?

— Internat mora donekle mladićima zamijeniti njihove obitelji. Najbolnije osjeća mladić nedjeljama i drugim slobodnim danima potrebu za skrovitim i toplim obiteljskim domom, jer nema školskih predavanja nego mnogo slobodnog vremena. Ja, kao prefekt, moram unijeti u njihovu zajednicu toplo, prijateljski osjećajno i zgodno veselje. Kakva utakmica, neka igra, koju sami pronađemo, napeta pripovijest — sve to pomaže. Ali sve to treba spremiti.

— Čini se da to rado činiš?

— Da li ja to rado činim? Nemam vremena na to misliti. Ne bi vjerovao koliko toga treba pedesetorici mladića u jednom danu odgovoriti, oliko toga odlučiti i pomoći.

Evo nas za nekoliko časaka u đačkoj kapelici. Danas je u njoj posvemašnji mir. Ali doskora će opet u njoj pjevati i moliti svijetli, svježi glasovi. Lagano titra vječno svjetlo. Znak je to Onoga, koji je najbolji prijatelj mladih. Kod oproštaja mi »Dr medicine« srdačno stisne ruku:

— Veselim se što radiš tako lijep posao!

5. očekivanje i ispunjenje...

Teologija

Jednog jesenskog dana, nakon magisterija, opet se nađu subraća u lijepom Kolegiju. Započinje studij teologije.

Opet je postao đak onaj koji je do sada zapovijedao četi od pedeset mladića. Čitavi su dan gledali svoga Magistra. Sada je sam.

Subraća mu pomažu da se snađe u studiju. Lijepo je ponovo vidjeti toliko dobrih i vjernih prijatelja. S mnogima je bio mladi teolog već u filozofiji. Istina, nibili baš svi vršnjaci. Neki su njegovi kolege već svećenici. Na oltaru! Ostali su u drugoj ili trećoj godini teologije. To sve ovisi o tom kako je dugo pojedinac ostao u magisteriju.

Puno se toga može pripovijedati. Izmijeniti. Izmijeniti iskustva i uspomene. I s novom zrelošću dati na posao.

Osobna sloboda

Izvana se teologija ne razlikuje od godina studija filozofije. Kao i onda bit će jednoličnosti, nehanizma. Ali u dnevnom redu ima još više toga što je prepušteno svakom pojedincu, da sam slobodno i samostalno učini. Razmjerno veliko obilje slobodnog vremena i mogućnost da ga svaki rasporedi kako najbolje zna.

Cijeli dnevni red tako je napravljen da bi se trebalo bojati prije za to da se ta sloboda ne bi zlorabila nego li za to da bi teologa mrvio mehanizam i kalup.

U teologiji se još više ide za samostalnošću, slobodnom inicijativom, koja radi iz vlastitih pobuda. A ne zbog bilo kakve ovisnosti o ljudima ili dnevnom redu. Vlada duh; lišiti svakoga praznoga formalizma, i razviti smisao osobne poduzetnosti, autonomija nutarnjeg života, slobodnog vremena i intelektualnog rada — kolikogod je to samo moguće! Družbina formacija nije nikakav kalup. Ona je gipka i prikladna za najrazličitije oblike nutarnjeg života.

Svjetlo u daljini . . .

U Družbi Isusovoj studij teologije — iza one tri godine filozofije — traje još četiri godine. U prvoj godini opáširno se obrađuje fundamentalna teologija ili apologetika. A kroz slijedeće tri godine pred dušom mladoga teologa pojavljuje se dogma tj. poklad kršćanske nauke u cijelom svom bogatstvu objavljene istine: stvaranje, otkupljenje, milost i sakramenti.

K tome pridolazi moral, crkveno pravo i crkvena povijest, arheologija, patristika, duboko tumačenje Staroga i Novoga Zavjeta, pastoral, liturgija, katehetika, homiletika i ascetika. Osobito prve dvije godine zahtijevaju veliki duševni napor.

Ali ipak: već se svijetli u nedalekoj budućnosti veliki znak! To je dan kad će se ispuniti dugogodišnja očekivanja: Svećeničko ređenje. Kad on osvane tada se zaboravlja na sve muke i teškoće. A tko i ne bi zaboravio?

Godina očekivanja

Treću godinu teologije možemo nazvati — godinom očekivanja!

Godina očekivanja! Mnogo sam toga svršio kroz dvije prve godine. Možda su to bile najnapornije godine čitavoga studija. Mnogo je puta trebalo upeti sve sile. Ali iskreno i veselo prijateljstvo subraće pomoglo je svladati i te naporne časope. Sada treba još malo putovati do cilja.

Godina očekivanja! Na početku valja položiti ispit za ispovijedanje. Nije lako! Mnogi uspiju tek poslije višekratnih uzaludnih zaleta. I glasoviti Noldin nije položio od prve. Ali konačno se preskoči. Koliko to čovjek može biti, sada sam spreman za najtežu dužnost svećenika: dijeliti uskrsni Kristov mir u svetoj ispovijedi.

Godina očekivanja! Predavanja iz liturgije pokazuju kako su svete ceremonije pune smisla i ljepote. Kao mala djeca igrali smo se »Mise«. Sada činimo nešto slično. Ali to više nije pobožna igra, nego uvježbavanje svete službe. Iz sobe za glazbu odjekuje melodija Oče naš ... Tko je primio manje muzičkog dara, dosta se muči, dok ne nauči bez pogreške pjevati svečanu Misu.

Godina očekivanja. Na polici za knjige stoji kalež kojim vježbam služiti Misu. Plaštem pokriveni, tihi opominjač, te draga utjeha. I tada, kad se iz zemlje pojavljuju prve proljetne klice, približuje se ispunjenje nada.

Sveti redovi subđakonata i đakonata vode k oltaru. Prvi put se dotičem — pun počitanja — svete hostije

vlastitom rukom. Prvi put pružam sjajnu monstrancu svećeniku da blagoslovi puk.

Godina očekivanja! Brevijar, crkveni časoslov, postaje staleška molitva. Dublje ponirem u tajnu moleće Crkve. »Od izlaska sunca« stojim spreman za svetu službu. Tisućljeća mole sa mnom u snažnom ritmu starih psalama i svečanom sjaju veličanstvenih himana.

Godina očekivanja! Zemljište moje duše sam iskrčio. Spremio sam njivu. Mogu samo ponizno čekati. U tvojim rukama, Gospodine, leži sjeme, život i radost. Samo u tebi moj plod dozrijeva.

Dan žetve

Iza dugih godina čekanja, evo nas na velikom cilju! Žetveni dan za mladomisnike. Ali i za njihove roditelje i rođake.

Samo čisto i jasno svjetlo naše vjere može objasniti i shvatiti žrtve roditelja. Oni svoga sina predaju i otpuštaju iz skrovite sigurnosti obitelji. Zauvijek se od njega odjeljuju da živi samo za Boga i njegovu službu. Za ovu žrtvu, za ove tihe suze, za bezbrojne molitve majčina srca i brige očeve, evo svetoga i blagoslovljenoga dana žetve!

To je dan žetve i za poglavare i profesore kolegija kojih je životna zadaća spremati mladu braću na svećeništvo. Zatvoreni je to dan za Braću koji zato tako marljivo rade, skrovito i sveto se muče u toj velikoj kući da njihova subraća mogu mirno studirati.

Novi prizori

Nikada nije veliki vrt kolegija tako lijep kao tih dana. Brat vrtlar čuva svoj dobar glas. I zato upravo tada cvatu najsjajnije ruže. Najljepše cvijeće ukrašuje gusti travnjak. Putevi se sjaje svježinom i milinom.

Neobičan prizor. Ovih je dana dignuta klauzura u jednom dijelu vrta i kuće. Dragi i mnogi gosti slobodno mogu ući u kuću i vrt. Danas prolaze širokim putevima majke i sestre mladomisnika, a mali nećaci i nećakinje slobodno trče i smiju se vedrim dječjim smijehom.

Spretne i marljive ruke ukrase sobe mladomisnika za vrijeme ređenja! Mnogi »umjetnici« u takvim prilikama dođu do izražaja. Sve se čini da bude ljepše i svečanije . . .

Na oltaru!

A kada zvono pozove slajedećega jutra na primicije, kapelice su se već obukle u svoje svadbeno ruho! Sjajni oltarnici, svijeće i cvijeće, skupocjena svila misnog odijela, čisto, bijelo platno na oltaru.

Čitava četa mladih svećenika stupa u isti čas prema oltarima. Dobri prijatelji ministriraju. Sa strane kleče vjerna majka i ponosni otac. A ako je, ono počasno mjesto za njih prazno, ima mladi tu utjehu da će sada po svetoj Misi napraviti zlatni most koji dopire sve do vječnosti i dragim pokojnicima zahvaliti.

Kroz šareni prozor sjaji jasno, ljetno jutro. Kruh i vino su pripravljeni. Uz lagani drhtaj ruke podižu patenu i kalež.

To je dan žetve. Ali i dan sjetve i početka. Sjetve novoga života. Apostolata i svećeništva. Sjetva i žetva u isti mah! Umiranje i uskrsnuće s Kristom. Kao i svaki budući svećenički dan!

Majko!

— Sada treba skoro doći! Čini mi se da sam već čula vlak. Da li je sve gotovo? Izaberi najbolje trešnje. Pripazi na palačinke. To je on uvijek rado jeo.

Kćerka izađe iz sobe, a starica ostaje sama. Šestdeset godina i nije tako velika starost. Ali teška bolest već godinama veže slabo tijelo uz postelju. Kosa je posijedila.

On će skoro doći! Ah! Ona ga još uvijek gleda pred sobom kao maloga dječaka. Bio je tako svjež, veseo, sjajan. A kasnije kao šesnaest, sedamnaestgodišnjak! Vitak kao jela. Ondje je polica gdje su mu knjige ležale. Ponosila se njim, jer je uvijek donosio lijepe sjedodžbe kući . . .

Već je prošlo mnogo godina otkako su se oprostili. Onda je još jednom prošao kroz sve sobe. Svojom rukom dirnuo je najmilije predmete po kući . . .

Brzi korak na stepenicama! Na pragu kuće stoji visoki čovjek, obučen u jednostavno, crno svećeničko odijelo:

— Majko!

Posve sama . . .

Sjedi na svojoj stolici. Ruke majke i sina nalaze se jedna u drugoj. Razgovaraju o svemu i svačemu. O studijama, o dugom putovanju, o sutrašnjoj Mladoj Misi.

Ali dok razgovaraju, sve im izgleda nekako čudno. Njihove duše putuju. Prolaze beskrajnim prostorom. Jedanaest godina! Teški sati potajnih suza. I boli koju su podnosili što su odijeljeni.

U njihovim bolima osjetila se katkada tiha sjeta i odjek teških časova. Ali ona nikada nije napisala: Vrati se kući! I sada u toj tišini, ona je mirna. Iznenada se on okrene prema njoj:

— Majko, majko, nisi li često bila sama?

Kako je pogled majčin svjetao. Pun dobrote. Ali i smirenosti. Sidra su njezine duše spuštena duboko u Srce Kristovo, izvor Božje dobrote.

— Ne, moje dijete, nemoj se brinuti. Ja nisam sama. Imam krunicu. Ondje pred prozorom stoji crkvica. Gospodin župnik mi svaki tjedan donosi Pričest. Često mi izgleda kao da si kod mene ... Kako će se sutra tvoj otac na nebu radovati, što si postao tako velik i jak. I što si pozvan na tako visoku službu ...

Nisu li ista zvona zvonila u samoći i njezinu sinu?!? Jer i on je osjećao ono što ljudsko srce mora osjetiti! Ali tajanstveni zvukovi slični tamnom, teškom akordu, po ovim riječima su se pretvorili u svijetlu pjesmu zahvalnosti i pouzdanja ...

Njezin blagoslov

— Dobro si, majko, rekla, da je otac na nebu. Kod nas je u Družbi živa tradicija da oni roditelji koji svoje dijete žrtvuju Bogu, ne mogu ostati nenaplaćeni vječnom srećom. Očev blagoslov ne mogu ja sada primiti. Ali imam jednu molbu. Sutra, nakon Mlade Mise, ja ću tebe blagosloviti. A blagoslovi ti još jedanput mene ...

On klekne. A drščuća ruka dotakne se čela, ustiju i prsiju. U jednom času mu izgleda, kao da je još mali dječak. Umoran prima večernji blagoslov.

— U ime Oca i Sina i Duha Svetoga!

Sve što sada dođe, sav posao ovoga muža za čitavoga života, sve će to biti blagoslovljeno tim majčinskim blagoslovom. Njegovo svećeništvo, njegov apostolat, njegova ljubav prema ljudima! Sve je to blagoslovljeno i posvećeno boli i samoćom — majke Isusovca!

Posljednja kušnja!

Treća probacija! Zadnja stepenica izgradnje! Ujedno je i zadnja kušnja prije nego li počne javno djelovanje i prije nego što se obave zadnji, svečani zavjeti.

To je godina povučenosti i daljnje asketske izobrazbe.

Po drugi put se obavljaju velike Duhovne vježbe mjesec dana. Proučavaju se Ustanove Reda, usavršava se u propovjedništvu. A ponešto i apostolski djeluje. Iza toga je put slobodan za tako zvane »zadnje zavjete«. Po njima se konačno ugrađuje u Družbu Isusovu.

Što je sveti Ignacije namjeravao s trećom probacijom, to pokazuje slijedeće pismo. Jedan probacioner piše svome prijatelju!

Život je ispravio ...

»Pomisli, od rujna nalazim se u trećoj probaciji. Sjećaš li se još, da sam te prije dvanaest godina posljednji put vidio? Tada, kad si me posjetio, u svojoj mladenačkoj iskrenosti tvrdio si da sam postao »užasno« krepostan.

Moram ti priznati — sada to smijem — da si imao posve pravo. Bio sam tada »već« u drugoj godini novicijata. »Visoko« sam poletio i gledao sam na vas djecu ovoga svijeta kao na nešto ispod sebe. Ali gle, otada sam nešto naučio.

Duge godine priprave- koje si ti »kod ovih Isusovaca« uvijek poštivao — strpljivo i čudesno su djelovale na moju dušu. I jednoga sam dana jasno spoznao: što sam kao novak mislio da već posjedujem, to je posao čitavog života. Uvijek nanovo treba u tome počinjati.

Zadnja smotra

Smijem li ti ispripovjediti što treća probacija želi i znači? Kako se doživljava?

Kako nisi baš sasvim zaboravio latinski, sjećaš li se što smo čitali u starom Liviju: »Res ad triarios rediit.« Triariji su bili dugogodišnji, razboriti i iskusni ratnici. Oni su tada uskakali u boj kada je prijetila opasnost da regrutima splasne oduševljenje.

Nešto se slično događa i u našem spremanju za Isusovu zastavu. Treća je probacija zadnja, velika ratna vježba prije nego što se trupe odluče poslati u pravi, otvoreni boj. Ona je velika smotra i ratni poligon Kristovih vojnika. Zadnje i dugo provjeravanje samih sebe u cilju i pravilima borbe.

Shvatit ćeš da čovjek može usred knjiga i učenja prošlih godina izgubiti nešto od onoga svog zanosa, koji se krio — usprkos svemu — iza »užasne« kreposti novaka drugogodišnjaka. Stoga je sveti Ignacije ustanovio ono, što je nazvao »schola affectus — škola srca«. Njegovi sinovi skupe mnogo znanja iz svetoga Tome i

Suareza kroz tolike godine studija. A bio je uvjeren da će se sad uspješnije znati i snažnije dati na to da sa znanjem spoje prvu ljubav i da se još više predaju Bogu na službu. Zrelije! Razboritije! Oduševljenije!

Kristove tajne ...

Prošloga listopada obavili smo velike Duhovne vježbe od punih trideset dana. O, kad pomislim na onu snažnu samoću! One divne jasne i mirne jesenske dane! Kako je vječni Kralj još jednom punio do vrha naša srca neopozivom odlukom da se bez pridržaja predamo njegovu kraljevstvu.

Ovi dani Duh. Vježba, sa svim što se u njima zbivalo: to je »kraljevska tajna probacionera.«

Zapravo bi jedanput morao ovamo doći da sve iz bliza pogledaš. Jer iz toga što sam ti natuknuo, mogao bi pomisliti da smo ovdje u probaciji opet postali »užasno kreposni.«

Ima nas lijepi broj. Stanujemo zajedno u jednom katu. A ljubimo se kao braća. Ovi će nam se dani činiti malim rajem kad ih se budemo sjećali sa svojih možda osamljenih položaja.

Kako su različiti ovi veliki, trećogodišnji novaci! Većina ih dolazi ravno iz teologije. No među nama ima i nekoliko »starih«. Vrijednih knjiških moljaca koji su najprije svršili studij još i na vanjskom fakultetu. Ovima valja pribrojiti veterane iz prakse: jedan generalni prefekt, drugi je već obišao pola svijeta ...

Ukratko: već sama zajednica donosi život i sadržaj. A sada si predstavi kako svi, pod vodstvom razbo-

ritog Oca Instruktora, prolazimo područjima duhovnoga života. U teoriji i praksi . . .

Nešto nosimo sa sobom!

U tihim časovima pravimo planove za buduće djelovanje. Većina već zna što će vani u svijetu raditi. Ne želim ti prešutjeti da mi često mislimo s izvjesnom žudnjom na taj dragi i zao svijet.

Za vrijeme korizme polazimo svi da skupljamo prve plodove. Propovijedamo, dajemo Duhovne vježbe. A iza Uskrsa se vraćamo natrag. Opet se povlačimo u samoću.

Evo, već je lipanj osvanuo. Na velikim smokvama i trešnjama u vrtu pojavljuju se prvi plodovi. Doskora će ljeto. I za nas. Još ćemo jedanput u osmodnevnim Duhovnim vježbama obnoviti sve ono veliko i teško, lijepo i sveto, što nam je kroz neprolazne jesenske dane Krist Kralj u srcima govorio.

Tad odlazimo. Na posao. Na bilo koji položaj! U veliki grad, ili među knjige. U Slavoniju ili Istru. U Japan ili Indiju. Nešto nosimo sa sobom iz ove zadnje kušnje, iz ove samoće treće probacije. Strastvenu ljubav i predanje našem Kralju. Sveti Ignacije želi da ona dade najdublji smisao bilo kojem poslu njegovih sinova.«

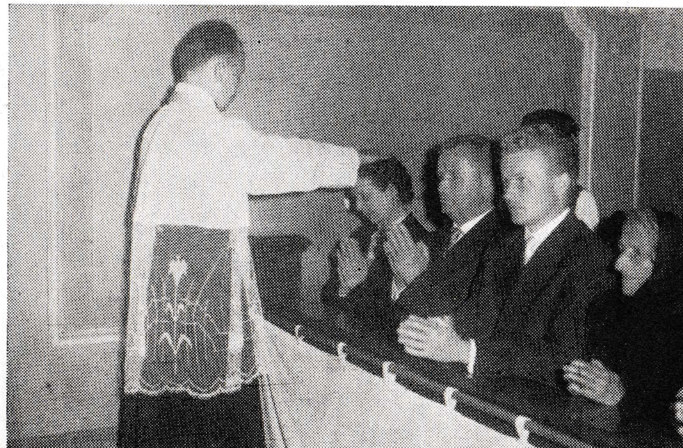
Zaštitnik probacionera

Po onome, kome je od svojih svetaca Družba na poseban način preporučila Treću probaciju, vidi se kakvim želi da se duhom zadoje njezini sinovi za to vrijeme.

— Tko je zaštitnik treće probacije?

13. Na cilju: Mladomisnik Fredi Schneider daje sretnoj majci svoj mladomisnički blagoslov.

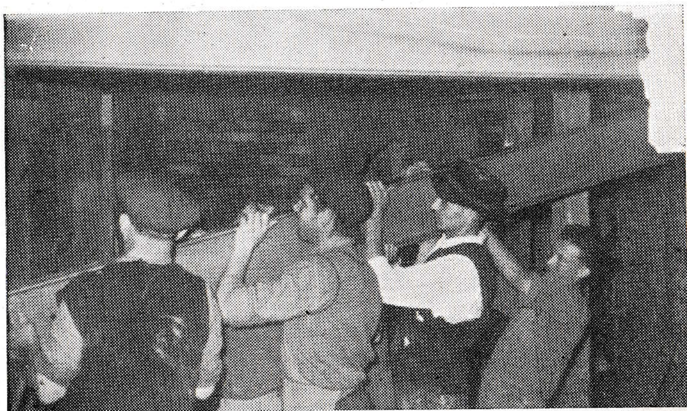
14. Najradosniji dan za mladomisnika Vladu i cijelu obitelj Pribanić!

15. Brat Benko Fostač kao pomoćnik svećeniku na oltaru.
Braća pomoćnici veoma su vrijedni kod posla, ali je isto tako dragocjena njihova pomoć i u crkvi!

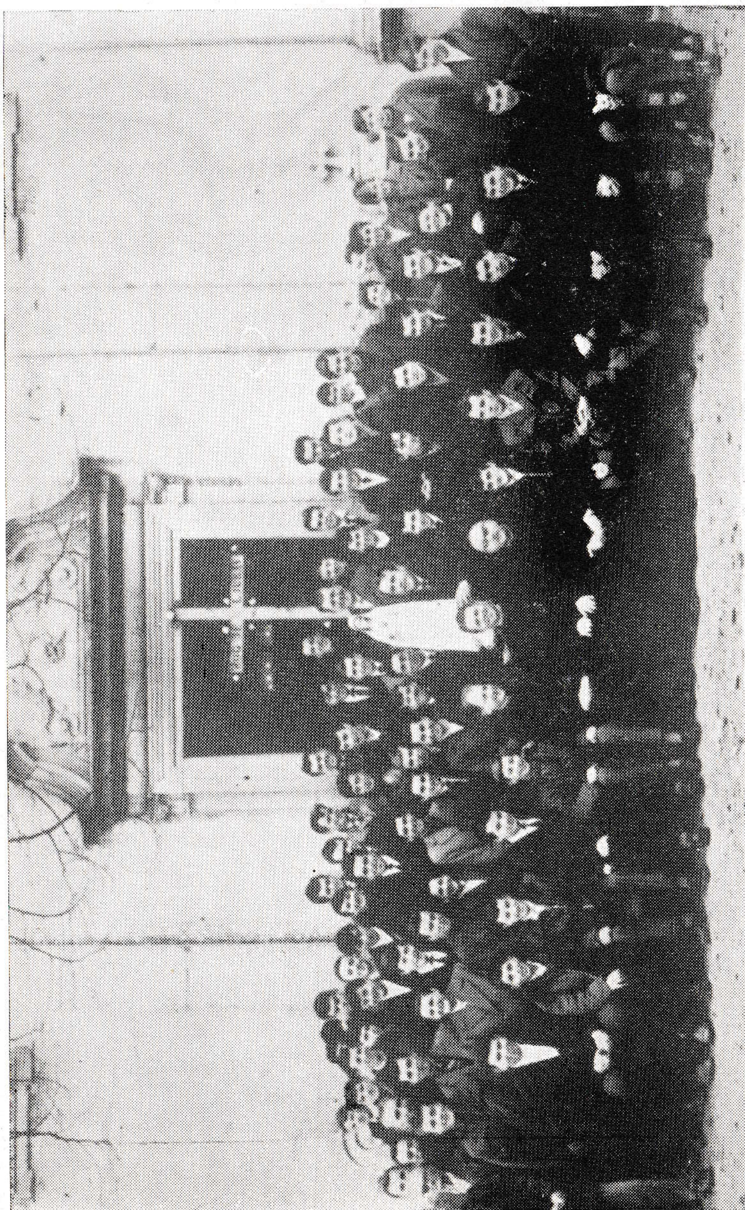
16. Majstor Brat Stipo.

17. Opatija: Braća pomoćnici grade.

18. Sa svečane proslave dvjestagodišnjice velikog učenjaka, našeg zemljaka Isusovca Oca Ruđera Boškovića g. 1961: Isusovački Provincijal Vlč. O. Ivan Kukula drži svečani govor.

19. Rame uz rame sa diecezanskim misionarima i nasmijanim mladićima Istre.

— Pučki misionar sv. Franjo Regis. Divlji i goroviti krajevi južne Francuske bili su njegovo polje rada. U tim inače čisto katoličkim krajevima bilo se uvriježilo Kalvinovo krivovjerje. Narod zanemaren, neuk i podivljao, zagrezao je bio u svakojake opačine. Djeca su bila bez vjerskog odgoja, jer ga ni njihovi roditelji nisu imali. U tako teške prilike došao je Franjo, a morao je uz to podnositi velike prirodne nepogode. Slabe i strme staze po gorama, često snijegom zatrpane ili smrznute, bile su naporne i pogibeljne. Nerijetko je morao četveronoške puzati po takovim stazama, samo da se probije do sela i mogne držati misije. Sveti Franjo se nije bojao ni truda, ni pogibelji. Što veće poteškoće, veće je bilo njegovo pouzdanje.

— Loš put, bit će dobre misije! to je bila njegova riječ.

Došavši u selo, prva mu je bila briga da prikupi i pouči djecu. Po djeci je nastojao predobiti i starije. Kad bi misije započele, slušateljstvo se danomice množilo.

Neumorni misionar

— Čime bi osvajao taj svijet?

— Žarka riječ i jednostavnost, kojom je iznosio vjerske istine, svakoga su uvjeravale i oduševljavale. Svaku je riječ podupirao žarkom molitvom pred Presvetim Sakramentom. Hrana mu je bila mlijeko, kruh, voće, ali i toga malo.

— Kakvi su uspjesi toga rada?

— Iza kratkog vremena dolazili su iz bliza i iz daleka, da ga čuju. Po većim mjestima podizali su u cr-

kvama kao neke privremene korove, samo da mogne više ljudi čuti »sveca«, kako su ga nazivali. Kud je Regis jednom prošao, ondje je krivovjerstva nestalo kao snijega u proljeće. Oko njegove ispovijedaonice bila je uvijek velika stiska, i to ne samo katolika nego i kalvinaca. Više puta su ga u noći silom morali izvesti iz crkve, da se malo okrijepi i otpočine, da posve ne klone... Umro je na misijama od truda i napora. Na fronti! Kao Kristov vojnik!

Uistinu je zaslužio da lebdi pred očima onima koji kreću pod zastavu.

6. isusovac u radu

Iza treće probacije ulazi Isusovac smjesta u posao. Koja će služba najbolje odgovarati njegovim sposobnostima, mogu poglavari prosuditi s velikom sigurnošću. Oni su imali desetak, petnaest godina prilike da pozorno promatraju dan na dan svakog pojedinog skolastika. A u tome ih je potpomoglo i uobičajeno otkrivanje savjesti poglavaru.

Iako dotičnik ne može birati što sam želi, bit će ipak u najčešće slučajeva zadovoljan. Jer određeno će mu mjesto obično odgovarati! Ili njegovim posebnim sposobnostima ili naročitoj spremi.

Rezidencija

Dobio on koju mu drago službu, posao će mu se odvijati u kojoj rezidenciji. Ona je radna stanica isusovačke djelatnosti. Sastoji se od poznatih već elemenata, koje je Ignacije mudro ustanovio. To su — kućni poglavar ili Superior — u kolegijima zvan Rektor — kućni duhovnik, minister, ekonom.

Provincijal posjećuje svaku rezidenciju barem jednom na godinu, zadržaje se barem tjedan dana te razgovara osobno sa svakim članom. Provincijal posjeduje opsežnu vlast tako da može, ako mu se čini korisno ili nužno, premjestiti svakog Oca iz jedne rezidencije u drugu ili mu dati drugu službu.

Kućni red određuje vrijeme kad se ustaje, kada treba obaviti čine pobožnosti, kad je ručak i večera. U takvoj sredini posjeduje Isusovac svu moguću slobodu gibanja i inicijative, koja se zahtjeva za posao što mu je povjeren. U toj obiteljskoj atmosferi, punoj poticaja, vrši svaki Isusovac svoju službu. Od njega se očekuje jedino da obavlja posao, doista dobro.

Drži se u vlasti

Kako zapravo izgleda Isusovac u radu? Kakav dojam čini on na ljude?

Tko pozna pobliže Isusovca, mislim da će biti prvo što će privući njegovu pozornost dojam da pred njim stoji čovjek koji sebe ima potpuno u vlasti. On bdije nad sobom! Ali ne namješteno. Skrbi da mu po mogućnosti ne izmakne ništa beskorisno, besmisleno, ili što bi moglo smutiti njega samoga ili druge.

Ta je pažnja na samoga sebe plod dviju nutarnjih isusvačkih osobina. Jedna je od njih duhovna i usmjeruje sve stvari na bitno; na slavu Božju. Druga je više umna, koja daje metodičko obilježje svim duševnim nastojanjima.

Osjećajnost kod Isusovaca nije utučena, već potpuno u njihovoj vlasti. Oni upravljaju i tu duševnu sposobnost prema jedino vrijednoj stvarnosti. Sanjari, ljudi prenježnih osjećaja, umjetnici, što provode život u apstraktnim sferama, ako nisu bili izlučeni u strogom probiranju za vrijeme formacije, neće se osjećati u Družbi ugodno i brzo će im takav život dojaditi.

Družba je sva upravljena prema snažnoj akciji, a »radinost i sanjarenje« nisu sestre.

Ne mari za časti

Odricanje samoga sebe što se traži od Isusovca, sadržaje i otklon sviju časti i časnih služba. Te su stvari već po Ustanovama postavljene preda nj kao neko strašilo.

Povijest Družbe obiluje uzrujanim pregovorima između Generala i raznih Papa koji su često kušali podjeljivati kojem zaslužnom članu Reda kardinalski šešir ili koje drugo dostojanstvo. General popušta samo kad ništa drugo više ne može učiniti.

Općenito Isusovac mora raditi u sjeni. Uz Ignacija govore mu i pravila Reda neprestano o tom. A to je ujedno i velika pomoć za čovjeka rada, koji se sav dao na posao. To je ujedno i snažan saveznik u nastojanju, da čovjek očuva nutarnju slobodu i neovisnost, mjesto da ih umanji, rasklima i ponizi kojekakvim prikrivenim manevrima.

Radinost

Druga značajka izgrađenog Isusovca jest neumorna radinost. Težnja da učini koliko god više može. Valjda se ništa toliko ne protivi Ignacijskom duhu i duhu Ustanova kao izmicanje od teškoća i bijeg od višeg života te tromost mlakonje, što se straši posla, jer taj zahtijeva napor i poduzetnu smionost. Bijeg od napora znači za Isusovca strašno zlo, od kojeg nastoje da ga očuvaju Duhovne vježbe.

Najbolja i najuspješnija metoda rada, po priznanju sviju, jest ona koja gleda samo na pravi cilj i uspjeh djela te potiskuje sve drugo na stranu. Pa i samog radnika. A takva je isusovačka metoda. Isusovac može

napraviti krasno, korisno i veliko djelo. U nj uložiti sve što je najbolje imao. No i u tom djelu on mora izčeznuti kao žigica u vatri koju je zapalila. Još više! Isusovac je svjestan da mora biti spreman to omiljelo djelo na poglavarev mig napustiti. I često se to dogodi. Mora sve ostaviti i početi novi, katkada posve drugi posao.

Prilagodljiv

Isusovci uvijek nastoje da se prilagode mjestu i prilikama. Odatle je iznikla valjda i smiješna bajka o Isusovcima kao podmuklim prevrtljivcima i oportunistima koji se služe svime, samo da se domognu vlasti.

To nastojanje oko prilagođivanja ima međutim posve drugu svrhu. Isusovci rade usred svijeta i svih njegovih bijeda i zamka, pa stoga nužno moraju dobro proračunati i odmjeriti sredstva, kojima se služe, da bi mogla djelovati na sve te prerazličite potrebe i ćudi. To je uostalom prvo pravilo svakoga pothvata, pa bilo ono ne znam kako jednostavno i bez osobite važnosti. Još se nije čulo da bi uspjela kakva zamašna akcija po krenuta bez promišljenog i sustavnog programa.

Ignacijevska metoda dala je Isusovcu neki posebni osjećaj da zna procijeniti dokle se smije ići i koliko se dade učiniti. Radi toga, kad mu se čini da mora govoriti, ako želi postići cilj, on to čini bez otezanja.

Individualan

Tko ozbiljno promotri Isusovce, smjesta će uvidjeti, da je razvikani »isusovački kalup«, koji bi imao uništiti sve individualne vrednote, puka izmišljotina.

Istina je samo to da u Družbi postoji neko snažno nutarnje jedinstvo, što proizlazi iz Duhovnih vježba direktno, a indirektno preko Ustanova. Svi članovi Družbe teže za istom vrhunaravnom silom, koju im je označio njihov Utemeljitelj, svi se slažu u metodi rada, koja vodi k pobjedi.

Ali petnaestgodišnja izgradnja ne samo da ne ozljeđuje osobnost svakog pojedinog Isusovca već je naprotiv još obogaćuje i učvršćuje. Oslobađa ga od svega, što bi je moglo oslabiti i potkopati.

Zato Družba obiluje snažnim značajevima, izgrađenim i općenito priznatim karakterima. Ona može prstom pokazati na njih.

Ta iz takvoga kalupa izišao je na primjer onaj neodoljivi zanos Franje Ksavera, u kojem se može pipati i osjećati duša baskijskog gusara, uzdignuta na nadnaravno polje.

Družba broji u svojoj sredini brojne velikane koji zapanjiše svijet, a koji se ipak ne daju svesti ni na kakav kalup.

Povezanost

Isusovci su između sebe povezani velikom ljubavbilju i prijateljskim nagnućem. To ih prožima skroz na skroz. Iskrenost i robrohotnost tih odnosa sviju u Družbi prema poglavarima, i između sebe, ne da se procijeniti izdaleka. Za to se traži neposredna blizina.

Duh ljubavi, koji je jedini pravi kršćanski duh, produhovljuje u Družbi i odlučne zapovijedi i spremno slušanje. Ljubav je zalog složnog rada i sigurnosti uspjeha u Družbi Isusovoj. To se osjeća u svagdanjem životu i u rijetkim slučajevima kad je Družba prisiljena da otpusti kojeg svog člana. Kad se to već mora učiniti, Ustanove preporučuju da se postupa s najvećom

ljubavi. »Neka se sve udesi po mogućnosti tako da on ode bez postiđenja i bez osjećaja bolnoga poniženja, već radije u ljubavi i odanosti prema Družbi i sa što većom utjehom u Gospodinu.«

Taj duh je općenito uzrokom da su Družbini članovi tako tijesno povezani međusobno i tako odani prema njoj. Tu izvanrednu odanost prema Redu prouzrokuje bez sumnje i naravni osjećaj solidarnosti, što se neminovno rađa u krilu svake bojovne organizacije koja mora bez prestanka biti spremna na pogibli i napadaje. Ali u prvom redu i prije svega ta vjernost i odanost plod je velike ljubavi prema Družbi što ispunja srce svakog isusovca.

Čovjek srca

Kolikogod izvana mogu izgledati hladni, Isusovci su ljudi topline i srca. Njihova je nutrina formirana na Duhovnim vježbama, koje nipošto ne zanemaruju tu čovjekovu snagu.

Zato nije čudo što je Providnost Božja upravo Družbi dodijelila veliku misiju da bude širiteljica kulta Srca Isusova. Svetoj Mariji Margareti izričito je bilo naloženo, da preko Isusovaca nastoji ovu pobožnost što više popularizirati.

Kao sretan i blagoslovljen završetak rada XXIII. Generalne kongregacije Reda iznesen bi pred Kongregaciju prijedlog da bi se štovanje Presvetih Srdaca Isusa i Marije među članovima unaprijeđivalo i promicalo. Pošto je bilo pročitano mišljenje Otaca izaslanika, ustadoše svi patri, te kličući jednodušno odobriše ovo:

»Neka se proglasi da Družba Isusova radosna i zahvalna srca prima i preuzima na se preugodnu zadaću, što joj je Gospodin naš Isus Krist povjerio: da goji, podupire i širi pobožnost prema Njegovu Božanskom Srcu.«

Poslušnost

Iz rečenoga lakše ćemo razumjeti i njegovu poslušnost.

Kad se govori o isusovačkoj poslušnosti, gotovo se uvijek zaboravlja činjenica da se osobni cilj svakoga pojedinog Isusovca potpuno poistovjetuje s općenitim ciljem cijele Družbe. A taj je opet istovjetan s najuzvišenijim ciljem Crkve.

Sve je usmjereno služiti Bogu i Crkvi. I radi toga je taj jaram sladak i breme lako.

Ignacije traži od svojih sinova ne samo točno vanjsko vršenje onoga, što se zapovijeda već i unutarnju podložnost. Poslušnost volje i suda. No to nije nikakvo nasilje. Jer svi Isusovci, od prvoga da zadnjega, idu za istim uzvišenim ciljem, pa tako ta poslušnost nije za njih podložnost vođi već jednodušnost s njim.

Ako baš nije tako očita i vidljiva, ipak je činjenica da na taj način poslušnost postaje uvjetom prave slobode. Desit će se bez sumnje kadgod da poglavar nije izabrao baš najuspješnije sredstvo. No svaki podložnik u Družbi vrlo dobro zna, da ta pogreška ne će imati tako kobne posljedice, kakve zna prouzrokovati nerazborita samovolja pojedinca bez nadzora. Pojedinac naime nema jasnog pregleda preko cijele stvari, niti pozna tako svestrano sve. Poglavar prima osim toga i posebne milosti svoje službe.

Osvajalački duh

Svrha je Družbe: osvajanje duša za Isusa Krista. Stoga će Isusovac, uza sve to što je spreman na svaku službu, s većim veseljem primiti poslove u kojima se više ističe apostolska crta.

Svaki će Isusovac bez oklijevanja izraziti svoje poštovanje i udivljenje prema velikim teolozima svoga Reda, ali će on ujedno priznati da je još više ponosan na Družbine misionare i mučenike.

Nije stoga čudno što se za vanjske misije u Družbi javlja uvijek mnogo više dobrovoljaca nego li se mogu poslati.

Isusovac je prožet do u dno duše pravim ignaci janskim duhom, onim nekim nutarnjim dinamizmom; neprestano i bezobzirno je potican da se s osobitim veseljem laća najnapornijih oblika apostolata, gdje se traži veća gipkost, gdje ima više poteškoća. I to je bitna karakteristika Družbe Isusove. Plod njihove duge i ozbiljne formacije i želja biti što sličniji Božanskom Vođi — Kristu.

Vrlo je izraziti lik ovakvog Isusovca veliki apostol Indije i Japana sv. Franjo Ksaverski, zaštitnik katoličkih misija. Izgarao je od te nutarnje vatre što ga je uvijek gonila naprijed, na nova osvajanja. Zato je on jedan od najvećih misionara svih vremena.

Braća pomoćnici

Jedan od snažnih uvjeta Družbina rada i ploda jesu njezina Braća pomoćnici. Tako su važni da Red bez njih uopće ne može postojati. Ponajprije zbog njihova silnoga duhovnoga prinosa radu Otaca. Njihove molitve nisu ništa kraće od molitava otaca. Samo što nisu dužni moliti brevijar.

To Oci znaju i nisu sigurni za svoj rad dok ih njihova Braća u tom ne pomognu.

Ali i svojim vanjskim radom oni su nenadomjestivi Družbi za postignuće svrhe. Ubrzo su to uvidjeli drugovi svetog Ignacija. U prvim danima mlade Družbe izmjenjivali su se Oci u kuhanju i drugim kućnim poslovima. Ali to nije bilo dobro ni za želudac zajednice, ni za kućni red. Zato su uskoro zaključili da Red mora imati Braću. Već Papa Julije III. 1046. to dopusti.

Zašto tako skriveni?

Čovjek bi se mogao pitati: zašto se tako malo čuje o toj Braći, iako su tako važni i dobri Isusovci kao i Oci?

Čini se da se za njih zna isto toliko koliko i za sve ljude koji rade skroviti, tihi posao. Na njih se ne misli, kao što ni na slagare i štampare novina. Dok jedemo pecivo za doručak ne mislimo na pekare, koji su pola noći za nas radili. Ali su nam ipak dragi i priznajemo njihovu veliku vrijednost. Znamo kako bi nam bez njih bilo ....

Ako dođete kad u bilo koju Družbinu kuću, ne ćete biti prvi koji ćete zamijeniti postolara s Rektorom, ili krojača sa Superiorom, a nabavljača s misionarom. Braća nose isto odijelo kao i Oci, hrane se istom hranom; imaju isti dnevni red. Oni nisu njihovi »sluge«, nego Božji ukućani kao Braća pomoćnici. Na toj bratskoj povezanosti temelje se međusobni odnosi. Potpuno ćemo razumjeti tek onda zvanje Braće ako sav nji-

hov život — molitvu, posao i odmor — shvatimo kao službu Božju. Naš je Gospodin i Učitelj kud i kamo više godina svoga života proveo u takvom nepoznatom i nepriznatom poslu, nego u direktnom apostolatu. Sigurno je da takav posao ima golemo značenje. On je nasljedovanje Gospodina u Nazaretu kroz njegovih punih 30 godina.

Posao Braće

— A što obično rade Braća pomoćnici?

— Da to saznamo, najbolje će biti ako pođemo u jednu Družbinu kuću. Iza objeda i za njih je propisana rekreacija — zajednički odmor. Eno ih na balkonu. Sjede i razgovaraju. Pred njima se sja divni Kvarner u podnevnoj ljepoti.

Tu je Brat Vinko, kuhar. U nekom smislu je on temelj kuće, jer je poznata riječ — dobra kuhinja, dobra disciplina. Njegova je poglavita dužnost da zajutrak, objed i večera budu ukusno i na vrijeme priređeni. Njemu je povjeren i kućni vrt. Marljivo ga obrađuje. Mnogi dinar je zaštedio prekovremnim noćnim zalijevanjem i smislom osobito za »patuljasto« voće.

Pokraj njega je tihi i skromni krojač. Sin ravnoga Međimurja. Sve rublje u kući, sve odijelo prođe kroz njegove ruke. Ne šije samo novo nego krpa i preuređuje staro. Uz to još pazi na kućna vrata, i svaki dan ide u grad kupovati sve potrebno.

Kuća posjeduje kamion, jedno »ružno pače« i moped. To je Benkovo carstvo. Pazi na svoj »Blitz« kao na oko u glavi. Kad god ga druge dužnosti ne zovu, uvijek je u garaži. A pravi je majstor u svom poslu. Nije doživio još nijedan karambol na cesti. A vozi gotovo 30 godina.

Stipo iz Bosne desna je ruka Ocu koji izdaje knjige »Iz života«. Svršeni je zidar po struci i zato i jedan od glavnih majstora u preuređivanju i dograđivanju kuće. Da ne mora trčati pješke, o. Minister mu je nabavio specijalitet: bicikl s malim motorićem. Bratu Stipi je to draagooo...!

Peti je časni brat Berislav. Isluženi veteran. Bogu se moli i trpi za kuću i Družbu. Već je star i bolestan. Ali još uvijek nema mira. Srce mu ne da: pomaže koliko može...

A tko je sakristan u velikoj crkvi? E, to je muka! Svi pomalo. Jer — Braće je premalo... Možda nekoga možete preporučiti? Ili možda tebe Bog zove...?

Neke oznake

— Treba li puno platiti da se postane Brat Isusovac?

Ništa! Ili bolje mora dati u zalog samoga sebe. Red traži samo to da se mladić želi posve predati Bogu i poslu na slavu Božju i spas duša.

— Što traži Red od onih koji žele postati časna braća?

— Da budu čestiti i pobožni. Ne stariji od 30 godina. Premda, i tu može biti izuzetaka. Spremni služiti Bogu cio život po zavjetima. Ako znaju koji zanat, to je velika prednost. Ali nije nužno. Mnoga su Družbina Braća danas vrsni električari, kuhari, krojači, vrtlari, ekonomi, šoferi. A sve te poslove naučili su u Družbi. Ona im omogućuje da se razviju u svom zanatu, i pre-

ko zajednice budu što korisniji za slavu Božju. To osobito vrijedi za onu Braću, koja se spremaju za vanjske misije: Indiju, Afriku...

Odnos prema Redu

— Mogu li Braća napustiti Red?

— Još prije nego uđu u novicijat, treba da provedu šest mjeseci kao aspiranti. U to vrijeme, kao i za dvogodišnjeg novicijata, svaki je slobodan Može otići kadgod želi. A na kraju novicijata veže se vječnim zavjetima na službu Kristu Kralju.

Braća polažu u Družbi Isusovoj iste zavjete kao i Oci. Po zavjetima se obvezuju živjeti u simoraštvu čistoći i poslušnosti. Prema evanđeoskim savjetima! Siromaštvo Braću obvezuje da se odreknu svakog imetka i da ničim ne raspolažu kao svojinom, tj. bez dopuštenja poglavara. Red se brine za životne potrebe. Po čistoći se obvezuju da će dragovoljno živjeti u celibatu, te da neće moći osnovati vlastitu obitelj. Po poslušnosti podvrgavju svoju volju Kristovoj volji, koju im objavljuju poglavari.

Tako njihov život bitno ulazi u život cjelokupne Družbe. Oni su dionici svega duhovnoga blaga što ga Družba ima na nebesima. Ali i pozitivni i direktni čimbenici tih milosti. Mnogi veliki uspjeh u radu i djelovanju Otaca, uzrokovan je više skrovitim poslom i tihom molitvom nepoznatog brata, nego nastojanjem priznatog Oca.

Djelo Osnivača

Sav ovaj sistem odgajanja i života Isusovaca — bilo svećenika bilo braće — djelo je svetoga Ignacija. Ne samo općenito uzevši nego u svim bitnim karakteristikama i danas se vidi njegov pečat. Za njega kaže neki ne baš veliki prijatelj Družbe:

— Samo je malo ljudi, od početka povijesnih vremena do kraja, zamislilo neku ideju s takvom strogom dosljednošću, ostvarilo neku misao s takom izvanrednom napetošću volje i izvršilo tako dubok utjecaj na sve ljudsko mišljenje i djelovanje, kao što je to učinio Ignjacije Lojola.

Potpuno istinite riječi. I to ne samo po svojoj Družbi općenito uzevši. Nego naročito po sistemu odgoja koji je namro Družbi.

— Kad se je rodio sv. Ignacije osnivač Družbe Isusove?

— Godine 1491. a umro je 1556. Do svoje 26. godine disao je duhom ovoga svijeta, dok ga nije Božja milost — preko topovske granate — bacila u svoju službu. Sa 30 godina sjeda u školske klupe da uči latinski; 1534. godine polaže svoje prve zavjete u Parizu. 1540. osniva Družbu. Kasnije živi skrovito u Rimu i piše Ustanove Reda. Iza petogodišnjega sastavljanja i dugotrajnog usavršivanja bile su Ustanove godine 1553. dovršene u svim pojedinostima. One su vjerna slika Ignacijeve velike duše. To se može uostalom reći i o Duhovnim vježbama i o cijelom njegovu dalekosežnom radu i o upravljanju Družbe. Ona odgovara prilikama dvadesetoga stoljeća kao i vremenu svoga osnutka, jer je od svog Utemeljitelja baštinila načela i metode koji joj osiguravaju uspjeh u svim promjenama prilika. Uz izvanredna rasvijetljena Duha Svetoga odaje to djelo i divovsku snagu Ignacijeva duha, koji zadivljuje svakoga, kad promatra makar i samo njegove glavne crte.

Divni sklad

Što je ono najznačajnije za svetog Ignacija?

— Divni sklad naoko oprečnih i snažnih sposobnosti! To je sigurno učinak Božje milosti ali također i neobičnog bogatstva i sređenosti njegove nutrine. Čovjek se katkada u čudu pita, kako je on uz dugotrajna razmišljanja o svakoj stvari, uopće dospio da stvori tolika djela. No baš ta snaga, briga za neznatne stvari, te bistrina u prosuđivanju skupa s utjecajem prilika, davale su njegovim odlukama pečat neobične razboritosti i poznavanja stvari, da su se nužno i neprevarljivo ostvarile.

Njegove su odluke bile katkada veoma smione. Ali nikad se ne izgubiše u nerazboritosti i nemogućnostima.

20. Pod parolom »Bog je ljubav« skupljaju se mladi po Gospi oko svojih pučkih misionara.

21. Duhovna obnova mladeži u Sl. Brodu g. 1962: Otac Zvonko Gutal poučava.

22. Duhovna obnova mladeži u Sl. Brodu g. 1962: Mladići nakon staleške propovijedi zahvaljuju Ocu Jurju Gusiću.

7. zašto smo postali isusovci

Različiti »da«!

Na slijedećim stranicama pripovijedaju mladi Isusovci, što ih je dovelo u Red.

Prije negoli pristupiše Redu pripadali su različitim staležima. Sada su braća, koja isto misle. Došli su iz gimnazija, visokih škola, iz radionica, iz gotovih svršenih zvanja. Ali sve ih ispunja jedna vruća želja: biti primljen pod zastavu Krista Kralja.

Različiti su razlozi potakli na isusovačko zvanje. Pred jednim se cilj pojavio iznenada. I jasno. A drugi se morao kroz godine boriti. Nekom je opet Spasitelj pristupio u času mira. Pokazao mu je velike potrebe ljudskih duša. Na svoju božansku ljubav, koju toliki ne priznavaju i preziru. Na velike zadaće, koje očekuju Kristove apostole. I rekao mu je: »Želiš li biti moj apostol? Hoćeš li me nasljedovati u siromaštvu, čistoći i poslušnosti?«

Zahvalni za ovu divnu milost, što su izabrani između tisuća, rekli su Božanskom Učitelju svoj »da«. Svjesni su svoje nadstojnosti. Jer, tko bi mogao vlastitim silama izvršiti tako veliku zadaću? Ali su se odvažno i pouzdano usudili reći s Apostolom: »Sve mogu u Onome, koji me jača«.

Bježao sam pred Bogom

Mislim da sam bježao pred Bogom kao neko divlje ždrijebe. Ali sam također uvjeren da me je On posve mirno čekao. Znao je: opet ću se vratiti.

Najprije sam htio postati aktivni časnik. Zato sam postao vojnik već sa sedamnaest godina. U prošlom sam ratu bio teško ranjen. U ovo me je vrijeme Bog najočitije zvao k sebi... Ali ja se nisam dao...

Odlučio sam postati učitelj. Ali se brzo ovaj plan izjalovio. Opet sam izmakao! Godinu dana radnik u tvornici! Studij na visokoj tehničkoj školi. No nisam izdržao. Zanimali su me ljudi, ne strojevi. Kad sam i opet htio pobjeći, zgrabio me Bog. Biraj! Postalo mi je jasno: ono što ja moram dati ljudima u miru, ne smije biti manje vrijedno od onoga što sam davao u ratu.

Tada sam stupio u isusovački novicijat. Za svoje zvanje zahvaljujem očinskoj Božjoj dobroti. Ali i molitvama i primjeru svojih roditelja. I moje mlade — zaručnice.

Ni kršten...

Odrastao sam u sredini koja do vjere ništa nije držala. Išao sam najprije u realnu gimnaziju. Doskora me povuče ljubav prema humanistici na klasičnu. Studirao sam englesku književnost. Povijest filozofije dovela me je do religioznih problema. Milosrdna ljubav Božja i dobrota pomagala mi je u tim samotnim godinama. Vodila me preko mnogih muka i boli. I dovela do Katoličke Crkve, čiju sam vjeroispovijest položio 26. srpnja 1939. Istoga sam dana primio sveti krst.

Krajem 1946. ostvario sam već odavno stvorenu odluku: posvetiti kao redovnik svoj život Bogu i Crkvi.

Primili su me u Družbu Isusovu. Nema veće časti, nema veće sreće nego u ljubavi i poniznosti smjeti služiti svetoj Majci Crkvi.

Raditi za mladež

Naučio sam u jednoj katoličkoj sredini pratiti životni put mladih ljudi. Upoznao sam da se čitava budućnost odlučuje kroz nekoliko mladenačkih godina. Tada im moraju biti blizu vjerni prijatelji, koji će im pomoći da krenu najboljim putem.

Ova me spoznaja toliko obuzela, da sam odlučio postati Isusovac. Jer Družba Isusova uvijek je razumjela mladež. Ona joj je na raspolaganje kao vjerni prijatelj. To sam često iskusio. Svejedno je, gdje ću ja danas, sutra kao Isusovac raditi. Moja je nutarnja zadaća — raditi za mladež. Uvijek ću joj moći iskazivati jednu uslugu: važnu, ali rijetku: otvoriti zatvorena vrata milosti svojim molitvama i žrtvama. A veoma bih rado to vršio — djelima...

Studij povijesti

Dugo sam vremena bio u našoj školi jedini katolik u razredu. Samo po sebi se razumjelo da su kolege i inovjerci k meni dolazili kad su imali nešto pitati o katolicizmu.

Jednoga dana smo čuli o vrlo podmuklom događaju. Neki su kolege počeli ovako govoriti:

— Ovdje su sigurno Isusovci imali svoje prste.

Pokušao sam ih obraniti koliko sam znao. Pomalo došlo je do najapsurdnijih optužba. Tada sam posegnuo za literaturom o isusovačkom redu. Uspoređivao sam optužbe s onim što su sami napisali i činili. Gdje

je bila istina? Jasno sam vidio s jedne strane zagrižljiva mržnja i mnoštvo nedokazanih tvrdnja. A na drugoj strani — mirna jasnoća i čvrsta sigurnost.

Proučavao sam povijest Družbe Isusove. Došao sam do svetog Ignacija. Otkrio sam da je pravi velikan crkvene povijesti. Morao sam mu priznati genijalnost. I na kraju sam uvidio da čitava zgrada Družbe Isusove dobiva svoju snagu od Isusa Krista, kako ga je on pokazao. A to je Krist današnjice. Iza toga lika izlazi odmah i zašto je tako mrze. Isusovci su ljudi koji se bezuvjetno predaju svom idealu. Moraju ih mrziti oni koji taj ideal mrze. Ili ne vole dosljednost u životu.

Sve što sam čitao, potvrdio mi je život kad sam došao u kontakt s nekim Ocima. Pomalo sam osjetio želju da i ja radim u njihovim redovima za spas duša. Pošto sam kroz godinu dana ozbiljno razmišljao, zamolio sam da me prime u Družbu Isusovu. I na moju veliku radost to sam postigao.

Milijuni čekaju . . .

Na svijetu postoje dvije stvari koje se razlikuju kao dan i noć. Mi smo se na te suprotnosti već privikli. Zato ih podnosimo. Ali zapravo bi nam morale do vijeka biti nepodnosive.

Na jednoj strani kršćani u sjaju božanske istine! A na drugoj milijuni pogana okreću oči prema svjetlu života.

Ova je misao jednoga dana kao iskra pala u moju dušu. A kad sam pomislio uz to na riječi Gospodinove »Idite po cijelom svijetu . . . žetva je velika a poslenika malo« — ta se iskra pretvorila u plamteći oganj. Obazirao sam se za žeteocima. Oni moraju biti sposobni predati se posve velikoj i odgovornoj zadaći. Muževi koji su spremni sve ostaviti, na sve se odvažiti da izvrše Kristovu misijsku zapovijed.

I sreo sam ih u svetom Franji Ksaveru i njegovoj subraći. Molio sam, i smatrali su me vrijednim da me uvrste u redove Isusove čete. Moj se ideal ispunio novim sadržajem. Još dublje sam ga shvatio. Za njega se još intenzivnije oduševio . . .

Samo da me ne pozove . . .

Ne mogu reći kad mi je prvi puta došla misao da stupim u Družbu Isusovu. Sigurno znam da sam se više godina bojao ne će li mi jednoga dana ta ideja ipak sinuti u glavu.

Smatrao sam da protiv toga postoje dva sredstva. Prije svega moraš nastojati što je moguće »životnije« živjeti. Zatim moraš tačno znati kako je zapravo u jednom samostanu. Nije mi bilo teško ispuniti prvu točku. A da i drugu što uspješnije u djelo provedem, čitao sam naročite knjige. Među ostalim našao sam i bilješke nekoga grofa koji je mnogo godina bio Isusovac. Ali je kasnije istupio iz Reda. U toj sam knjizi našao upravo ono što sam tražio. Život u Redu, kakav je nadmašio čak i moju začaranu fantaziju.

Ali mi je smetalno jedno! Nisam razumio — ako je istina što ondje piše — zašto ovaj Red nije već odavno izumro? Zar mogu njegovi članovi i jedan dan živjeti kao žive lješine. Što ih može držati na životu? Činjenica je da žive. I, kako mi je izgledalo, priličnom životnom snagom . . .

Na svoj ušas primijetio sam kako me spopala neka vatra. Protumačio sam to sebi kao plod znanstvenog interesa. Neko vrijeme bilo mi je jasno da me ništa ne bi moglo povući te danas kao astronom sjedim na Dalekom Istoku, ili da kao fakir putujem Indijom. A nije me hvatala ni želja predavati latinski u kojem kolegiju. Osobito me odbijalo ovo zadnje.

Kroz dvije sam se godine mirno predavao prvoj točki moga plana — bezbrižnom i veselom životu. Tada mi dopane ruku Pascalova rečenica: »U svakom čovjeku krije se ponor! Njega može ispuniti samo Bog!« To je bio znak za uzbunu. Nešto me je streslo...

Preko prijatelja doznao sam adresu Isusovaca u u susjednom gradu.

— Što vi znate o našem Redu?

— Otac, kojemu sam sjedio sučelice, dao mi je vremena za odgovor. Ali što da kažem? Konačno znadem jedno: da su ovaj Red mnogo progonili. Tada me Otac upita nešto posve drugo.

— Sigurno ćete poznavati svetoga Ignacija?

Smeten ispričam ono što mi je sinulo u pamet: U noći 25. ožujka 1522. boravio je na Montserratu. Odlučio je pred milosnom slikom Madone da se neće više vratiti na španjolski dvor...

— Odlučio je služiti Većem Kralju, popravio je pater.

Začuđen sam ga pogledao. — Velečasni, rekoh tiho, težak je sveti Ignacije, da se može uzljubiti, Franjo Asiski nas predobije prije nego što ga pravo zagledamo. Moramo ga ljubiti jednostavno zato jer je divan.

— Da, odgovorio je mirno Otac. Ignacije će mnogima ostati stranac. Odviše im je hladan i zatvoren. Previše tajanstven. Tko ga želi ljubiti, mora ga susresti. I, ako je volja Božja, više se ne odijeliti od njega.

Kad sam navečer došao kući, dugo sam ostao budan. Mislio sam na zadnje riječi što mi je Otac rekao na oproštaju: — Nitko od nas ne sluti što bi Bog od njega napravio kad bi mu se posve predao ...

Deset dana kasnije zamolio sam da me prime u novicijat.

Snijeg i kiša! Zato je brzo pao mrak. A cesta je bila gadna. Evo šume! To mora ovdje biti. Vratar otvori. Uvede me unutra. U ruci sam držao kovčeg. S kabanice se cijedila voda ...

Dovedoše me do jednih vrata. Pokucah. Iznutra se začu veseli glas. Naprijed! Bio sam uzbuđen, kad sam pozdravio i sjeo na panuđenu stolicu.

— Tako? Vi želite k nama pristupiti?

— Da, oče!

Smirio sam se. Sjetih se da pater znači otac. Uz to osjetih kako me moj subesjednik ozbiljno promatra. Kao da me veže ...

— Kako dugo? Kada vam je došla ta misao?

— Prije osam tjedana!

— Hm, ali kako je to došlo?

— Bio sam u kazalištu. Cocktailparty od Eliota. Iznenada me spopalo. Tada sam se pobrinuo za literaturu. Za mene je to sve bilo veliko i istinito.

Govorio sam brzo. Oči su mi se bljeskale. Ruke gestikulirale. Još jednom sam sve proživljavao. Pater opet upita:

— A žena?

— Poznavao sam jednu djevojku. Bog je bio jači. On je vredniji od žene.

— A siromaštvo?

— Po njemu ću biti slobodan služiti ljudima.

— Poslušnost?

— Hoću biti slijepo poslušan — Bogu?

Obojica smo zašutjeli. Na stolu je ležao križ. Konačno će pater lagano i promišljeno:

— Dobro! Za tri tjedna dakle ...

— Pater! Imam jednu molbu ...

— Kakvu?

— Smijem li odmah ostati ...

Doskora je u kapelici klečao isti taj mladi čovjek. Kovčeg je ostavio pred vratima. Više mu zapravo neće ni trebati. Bogu hvala!

Različiti putevi

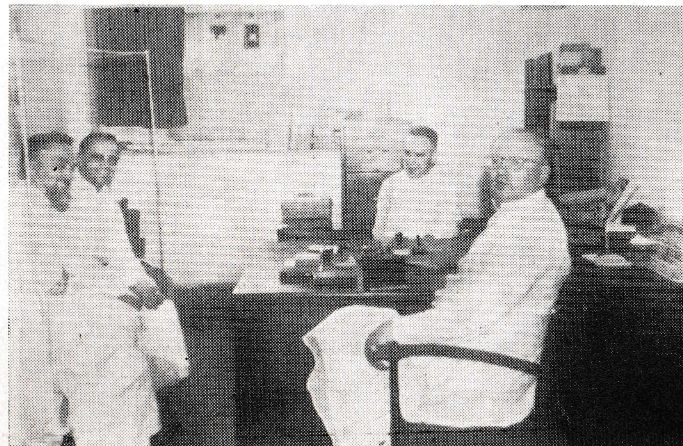
Često se dešava da već svršeni liječnici, inžinjeri, učitelji stupaju u Isusovce. Mnoge Bog pozove i sa sveučilišta. Ali dobro je znati ovo: ukoliko netko želi stupiti pod zastavu Isusa Krista u Družbi Isusovoj, ne treba čekati da svrši visoke studije. Ne mora ni položiti najprije veliku maturu. Nije potrebno dovršiti koju stručnu školu. Kod nas postoji Malo Sjemenište Družbe Isusove.

Odmah iza osmoljetke primaju se oni koji odgovaraju određenim uvjetima u to Malo Sjemenište. U njemu svršavaju gimnazijske nauke. I kad dođe određeni čas, primaju se u novicijat.

Neki misle da onaj koji želi biti Isusovac, mora imati genijalnih sposobnosti i puno novaca za školovanje.

23. Misionar u Bengaliji metkovčanin O. Ante Gabrić i nova bolnica koju je sagradio. »Strašan je to bio posao«, piše O. Ante.

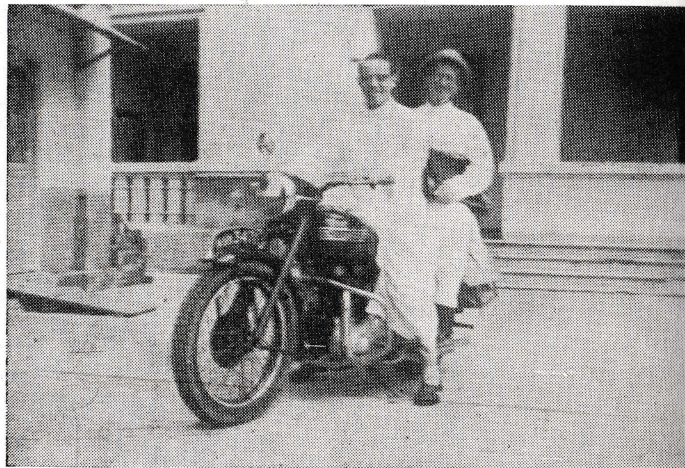
24. Veoma je rijetko ali korisno, kad se misionari mogu ovako sastati i bratski porazgovoriti! Bengalski misionari: O. Stanko Podržaj, O. Janez Ehrlich, Brat Jože Lukan i g. Slapšak.

25. O. Stjepan Gak, misionar i profesor na visokoj školi u Pooni, Bengalija.

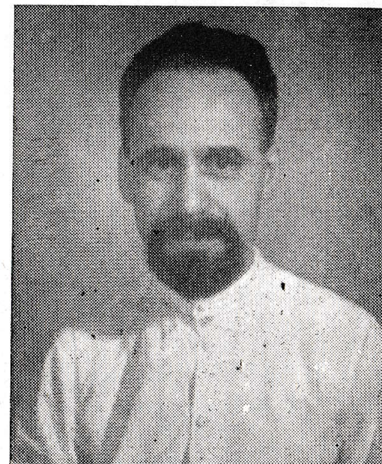
26. Poduzetni i neumorni Bengalski misionar O. Stjepan Polgar.

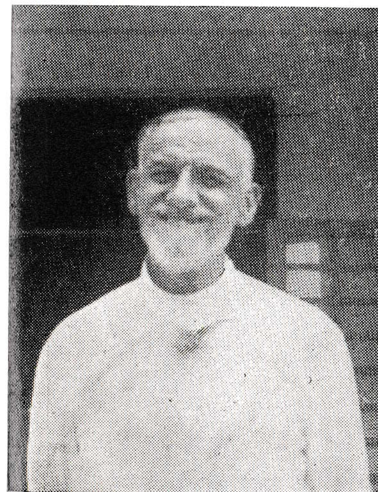
27. Braća Francek Drobnič i Jože Lukan na »misijskom putovanju«.

28. O. Alojz Demšar šalje iz Bengalije pozdrav svim poznatim u domovini.

29. O. Janez Ehrlich, direktor Katoličke tiskare u Ranchi-u, Bengalija.

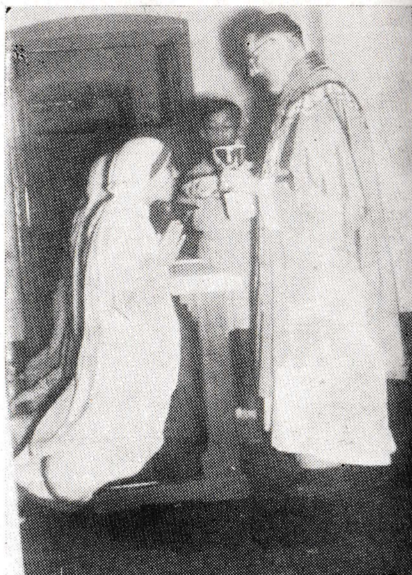
30. Uvijek nasmijani Brat Nikola Bilić, rodom iz Vranjica kraj Splita.

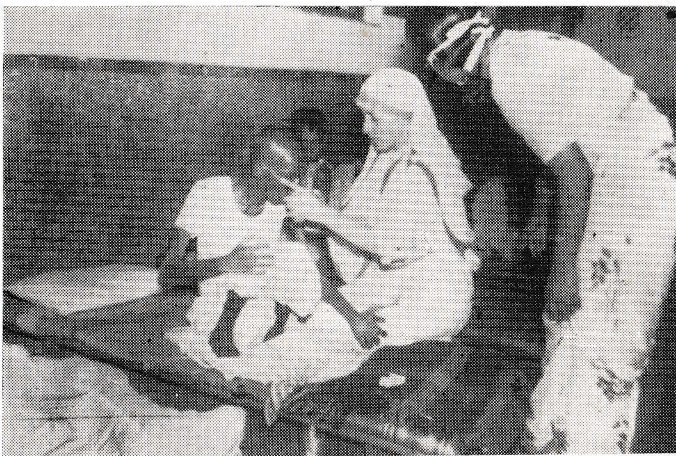
31. Od svih oplakivani, prerano umrli Brat Janez Ribaš.

2. O. Radovan Rudež, misionar u Sjevernoj Rodeziji (Afrika), preporučuje svojim znancima u domovini svoje nove obraćenike.

33. O. Josip Vizjak, misionar u Bengaliji, pričešćuje veliku apostolku Bengalije č. s. Tereziju, našu zemljakinju.

34. Č. s. Terezija na djelu u bolnici koju su sagradili naši Oci misionari.

Oboje je krivo. Zato se brine Red i poglavari. Izobrazba je zato duža nego obično da se očituju i razviju darovi pojedinca. Onda lakše svakoga postave na njegovo pravo mjesto. A i zato da se svaki može ozbiljno za nj spremiti.

Tko osjeti da ga Bog zove, neka se obrati bilo kojemu Ocu. A može i direktno pisati na adresu: Provincijalat DI, Zagreb, Palmotićeva 31. Dobit će sve informacije.

Vječna Riječi,
Jedinorođeni Sine Božji!
Nauči me pravoj
velikodušnosti!
Nauči me da Ti služim
kako zaslužuješ.
Da Ti dajem
a da ne brojim.
Da se borim.
ne gledajući na rane!
Da radim
ne tražeći odmora.
I da se žrtvujem
ne očekujući druge nagrade
osim svijesti
da sam ispunio
Tvoju svetu volju!

Sv. Ignacije Lojola

družba isusova u brojkama

1. Misijska apostolat

Družba Isusova je u svojoj biti misijski Red, pa joj je stoga misijski apostolat prvotna i glavna zadaća. Od svoga početka slala je ona svoje najvrsnije sile u misijske krajeve, na frontu osvajanja duša za Krista. I danas stoji ona među Redovima Katoličke Crkve u misijskom apostolatu na prvome mjestu i brojem misionara i njihovim omjerom prema ostalom broju članova.

Na početku 1964. godine djelovalo je u misijskim krajevima 6.993 misionara. Od toga 4.235 svećenika; 1.686 skolastika i 1.072 brata pomoćnika. Od svršetka prvog svjetskog rata (1918) povećao se broj za 5.300! Od cjelokupnog broja Družbinih svećenika 27% ih je na fronti u misijskim krajevima; još 1934. bilo ih je 17%!

Evo nekoliko brojeva iz vremena, kada je bilo manje misionara nego danas. Tada je misijski rad Družbe

bio podijeljen na	51 misijsko područje
radili su oko obraćenja	190 milijuna pogana
među kojima je bilo	32.345 krštenja odraslih
brinuli se za duševno dobro	2,893.000 katolika
među kojima je Družba imala	122.804 krštenja djece
i blagoslovila	17.438 brakova
održala	766 tečajeva Duh. vježbi
kojima je prisustvovalo	82.087 egzercitanata

Družbini misionari saslušali su tada	7,599.260 ispovijedi
i podijelili	21,384. 060 sv. Pričesti.
U misijskim školama uči svećeničkih kandidata	1.983 urođeničkih mladića
a njezine	12.274 misijske škole
polazi	pola milijuna mladosti.
Osim toga imala je ona	15 misijskih sveučilišta
i u njima	10.289 studenata.
U svojim misijama izdavala je	106 misijskih časopisa
koje štampa većinom u	28 vlastitih tiskara.
Za zapuštene je uzdržavala	107 sirotišta
za bolesne	33 bolnice
za neizlječive gubavce	7 posebnih bolnica
te davala prvu pomoć u	294 dispanzera.

2. Prosvjetni apostolat:

Družba je odmah pri svom osnutku shvatila važnost apostolata štampe i obilno se njime služila. Osim brojnih knjiga izdavala je Družba prije svoga ukinuća u Evropi oko 45 znanstvenih i religioznih časopisa. Iza uspostave napredovao je taj apostolat malo po malo, jer nije bilo dosta ljudi, koji bi se posvetili pisanju. Prema statistici katoličke štampe prije nekoliko godina:

izdavala je Družba	1.112 časopisa
od kojih je opće kult. značaja	26 časopisa
znanstvenim pitanjima se bavi	152 časopisa
o misijskom apostolatu izvješćivalo je	77 časopisa

pobožnost u puku gojilo je	596 časopisa
a kolegijski rad podržavao	261 časopis.
Ti se časopisi tiskali u	50 jezika
posjedovali su	13,340.000 pretplatnika
i imali su godišnju nakladu	143,216.760 primjeraka.
Apostolat molitve broji oko	40 milijuna članova
za koje se izdavalo	72 Glasnika Srca Isusova
koji se tiskahu u	44 jezika.
Marijine kongregacije	
brojile su	62.000 društava
s okruglo	6 milijuna članova
među kojima je bilo	130 Marijanskih časop sa.
Družba je godišnje izdala	800 knjiga
od kojih ascetskog smjera	220 knjiga
Ukupno godišnje	156.000 stranica

3. Odgojni apostolat:

Družba je posvećivala odgoju mladeži od svog postanka najveću pažnju. Nije toliko išla za odgojem najmanje djece, nego već odraslije mladeži. Nije tome dugo, kako je

Družba upravljala s	707 kolegija
Ovima je pripojeno bilo	2.939 škola
Visokih	337 škola
u kojima se poučavalo	161.900 studenata.
Srednjih je imala	759 škola
sa	205.900 đaka.
Osnovnih	1.741 škola
sa	414.800 učenika

SADRŽAJ:

